Jaargang 107. Vrijdag, 10 November 1848. No. 90.

GRONINGER COURANT

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Aan de Stemgeregtigden der stad en provincie Groningen!

Veel is reeds gesproken en geschreven, en *iets* reeds hier en daar voorloopig gedaan, om de eerste toepassing der nieuwe bepalingen nopens de verkiezingen, op de gewenschte wijze voor te bereiden. Men heeft dit gedaan vooral door de stemgeregtigden, aan wie de nieuwe orde van zaken natuurlijk nog geheel vreemd is, oplettend te maken op het hooge gewigt, bepaaldelijk van de nu eerlang en voor het eerst door hen regtstreeks uit te brengen keuzen, — door vereenigingen tot stand te brengen over geheele kiesdistricten of ook over gedeelten daarvan, om gemeenschappelijk en met onderling overleg bij die keuzen te werk te gaan, — en eindelijk door het voorstellen — hetzij in bijeenkomsten, hetzij in dagbladen — van de personen, die men het geschiktst rekent en voor de besten houdt, om de belangen der natie in de beide aanstaande Kamers der Staten Generaal waardiglijk te behartigen.

Wij voor ons hebben, tot dus verre, zelve nog geen woord van opwekking tot de stemgeregtigden onzer stad en provincie gerigt: — en wij hebben dit dáárom niet gedaan, omdat wij eerst wilden afwachten hetgeen ook hier sinds eenigen tijd reeds werd beraamd, en nu tot stand is gekomen. Immers, terwijl hier ter stede wel reeds de grondslagen waren gelegd voor ééne of meer vereenigingen ter zake der verkiezingen, was er tot nu toe nog niets gedaan, om de zoo gewigtige aangelegenheid vooruit te brengen. Wij verheugen ons alzoo opregtelijk, dat een aanzienlijk aantal notabele stemgeregtigden uit de drie landelijke kiesdistricten dezer provincie, zich dezer dagen hier hebben vereenigd, en toen overeengekomen zijn, het verkiezingswerk gemeenschappelijk en uit hetzelfde standpunt te behartigen en te bevorderen.

Onze lezers zullen namelijk uit het onder onze *Nieuwstijdingen*, Artikel Onderdendam, geplaatste berigt ontwaren, dat zich in de *drie* genoemde kiesdistricten voorloopige comités hebben gevormd, die ieder uit drie leden bestaan; — en dat deze drie districts-comités te zamen zich tot een voorloopig Centraal Comité hebben geconstitueerd. Terwijl wij het nu betreuren, dat onze stad — het eerste kiesdistrict dezer provincie — in gemelde bijeenkomst niet vertegenwoordigd was, en dat alzoo nu ook in het Centrale Comité de belangen der stedelijke stemgeregtigden geene vertegenwoordigers hebben, — zoo moet het ons echter zeer verheugen, dat eindelijk ook in dit gewest eenige mannen, begaafd met vrijzinnige beginselen, met kennis van zaken en personen, en met den goeden wil, noodig om de goede zaak krachtig te bevorderen, zich aan het hoofd hebben gesteld der vele stemgeregtigden, die slechts op goede leiders hebben gewacht om hun hunne medewerking te verleenen.

Het is nu zeer te wenschen, dat ook in het district Groningen zich spoedig een definitief comité constituëre (en wij kunnen mededeelen, dat dit dan ook *zeer spoedig* zal plaats hebben) en zich in verbinding stelle met het genoemde Centrale Comité, — ten einde er zóó doende eenheid kome in wil en daad tusschen al de vier districten dezer provincie, en in ieder daarvan *die* personen voorgesteld en gekozen worden, welke men voor de geschiktsten houdt, en die men weet, dat in een ander district niet ook voorgesteld en gekozen zullen worden.

Eén punt dient nog door ons te worden aangevoerd. Het Centrale Comité dezer provincie doet — blijkens het in deze Courant geplaatste berigt — eene *uitnoodiging* aan hen, die in een der districten wenschen in aanmerking te komen, hetzij om tot lid der Eerste Kamer voorgesteld, hetzij tot lid der Tweede Kamer benoemd te worden, — „om van dezen hunnen wensch aan het voorloopig Comité van dat district kennis te geven.” — Wij weten zeer wel, dat zulk eene uitnoodiging en vooral zulk eene kennisgeving aan velen iets vreemd, ook iets minder gepast zal voorkomen: — maar wij weten ook zeer wel, dat deze wijze van handelen niet alleen volkomen constitutioneel is, maar wel ook de eenige, die hoop geeft op het hier verkrijgen van hetgeen wij allen wenschen: vertegenwoordigers des volks, zoo als het volk ze wenscht en behoeft. — Het zou eene valsche schaamte zijn, als iemand, die gevoelt in staat te zijn zulk een vertegenwoordiger te kunnen wezen, en die lust heeft om deze thans vooral niet gemakkelijke taak te aanvaarden, zich niet durfde aanmelden bij zijne kiezers! Immers is hij inderdaad de regte man, — de kiezers zullen zich haasten hem hunne stemmen te geven, niet zoo zeer om zijnswil, maar om zoo doende der natie en zich zelve een' goed vertegenwoordiger te geven. Is hij echter niet de regte man, — de kiezers zullen hem niet benoemen, maar een' anderen kiezen, die meer aanspraak kan maken op hunne ondersteuning. Voor den bekwamen en braven bestaat er dus geen gevaar; — alléén de ongeschikte, de zelfzuchtige, de onvrijzinnige kan eenig gevaar loopen, en met zulk eenen is men thans toch ook niet meer gediend.

Ten slotte meenen wij eenige ware woorden van den tegenwoordigen minister van binnenlandsche zaken in Frankrijk, DUFAURE, hier, nog te moeten aanvoeren. Deze staatsman heeft namelijk vóór eenige dagen aan de prefects zijns lands eene circulaire gezonden met betrekking tot de in Frankrijk op handen zijnde verkiezing des presidents. „De aan de bestaande orde vijandige gezindheden,” — zegt ongeveer de minister, — „zullen zich in de stembussen openbaren, door „de keuze die zij zullen uitbrengen”...... „Maar” — zoo zegt de schrijver onder anderen verder, — „een der grootste „vijanden der goede zaak is de *onverschilligheid der kiezers.* „Zij, die onverschillig zijn jegens hunne staatsburgerpligten, „worden over het algemeen tot die soort van menschen „gerekend, welke men *„rustige burgers”* noemt. Doch bij „de verkiezingen bestaat er juist geen grooter kwaad, dan „die *rust.* Want, aan den eenen kant, zullen de woelgeesten „niet rusten, — en, aan den anderen kant, zullen ook zij, „die de vorige orde van zaken terug wenschen, niet rusten. „Beide partijen doen hun best; — en het resultaat is niet „zelden, dat zij gemakkelijk eene overwinning behalen dáár, „waar alleen eene verderfelijke *„rust”* — dat is: *eene laak„bare onverschilligheid* — der burgers hun zulks heeft gemak„kelijk gemaakt!”

Wij bevelen de woorden des Franschen bewindmans onzen lezers zeer ter behartiging aan.

De Redactie.

☞ Wij doen onze lezers opmerken, dat wij onze *Bijzondere Berigten uit Duitschland* voortaan niet meer in eene afzonderlijke rubriek zullen brengen, maar — om het overzigt voor den lezer gemakkelijker te maken — op hunne plaats onder de overige *Nieuwstijdingen* uit Duitschland. Wij zullen ze echter altijd onderscheiden door bijvoeging der woorden: *Uit bijzondere berigten.*

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen*, — gelet op de aanschrijving van den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, gedagteekend den 28sten Augustus 1833, no. 32*b*, ten einde ieder jaar aan de Ingezetenen te herinneren de bepalingen van art. 27 en 42 der Wet van den 29sten Maart 1833, houdende uitschrijving eener **BELASTING** op het **PERSONEEL**, — brengen de evengemelde artikelen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, met vermelding tevens, achter § 4 van art. 27, van de bijvoeging, vastgesteld bij art. 14 der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 15)

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 9den Nov. 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

Belasting naar tijdsgelang.

Art. 27, § 1. Zoo wanneer een perceel, hetwelk op den 15den Mei niet in gebruik was, of ook een woonhuis, op hetzelfde tijdstip, enkel, en op den voet bij de laatste zinsnede van art. 26, § 2, bepaald, door eenen huisbewaarder bewoond zijnde, gedurende den loop des dienstjaars betrokken, in gebruik genomen, of van mobilair voorzien wordt, zal de belasting, volgens de *vier eerste* grondslagen, naar de hier boven bepaalde regelen, deswege moeten worden voldaan, doch slechts naar gelang van dat gedeelte des dienstjaars, hetwelk op het tijdstip der ingebruikneming, betrekking of meubelering overig blijft.

§ 2. In geval de belastingschuldige, welke zoodanig perceel, als bij § 1 bedoeld, aanvaardt, in het dienstjaar bereids wegens een ander perceel was aangeslagen, en hij dit tot dien tijd toe door hem gebruikte perceel verlaat, met wegvoering van alle roerende goederen, hoe ook genaamd, en zonder achterlating van huisbewaarder of van andere personen in zijne dienst, zal het bedrag van den, ten zijnen name op het kohier gebragten aanslag, voor al de *vier* bedoelde grondslagen gezamenlijk, en in evenredigheid van het nog te verloopen tijdvak, worden afgetrokken van dat des, op den voet als boven, te doenen aanslags, zonder dat, indien deze aanslag minder bedraagt dan de vroegere, er eenige ontheffing zal kunnen worden gevorderd.

§ 3. De uitbreiding, vermeerdering, verwisseling of aanschaffing van belastingsvoorwerpen der *vier* eerste grondslagen, na den 15den Mei, zal, behalve in de gevallen bij §§ 1 en 2 hierboven vermeld, geen' grond geven tot eenen nieuwen of verhoogden aanslag in den loop des dienstjaars.

§ 4. Ter zake van zoodanige voorwerpen der *vijfde* of *zesde* grondslagen, als na den 15den Mei in dienst of gebruik genomen of aangeschaft worden, zal de belasting naar gelang van den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd, met dien verstande, dat geene verwisseling van dienstboden of paarden met andere, waarvoor geene hoogere regten verschuldigd zijn, op zich zelve, tot het nogmaals aanslaan van denzelfden belastingschuldige zal kunnen aanleiding geven. (*Volgt de bijvoeging boven bedoeld*): *De landbouwers, bij art.* 18, § 1, *bedoeld, zullen, wegens het afwisselend gebruik hunner belastingvrije en belastingschuldige paarden, geene verhooging of vermeerdering van het regt verschuldigd zijn.*

§ 5. Het aanwenden tot belastbaar gebruik van zoodanige voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, als aanvankelijk tot onbelastbare einden aangelegd of gebezigd waren, zal met aanschaffing worden gelijk gesteld, zoo mede, wat aangaat de paarden, derzelver geheel verlies van het tweede viertal hunner melktanden, in den loop des jaars.

§ 6. Naar gelang de omstandigheden eens belastingschuldigen, in den loop des dienstjaars, met betrekking tot deszelfs voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, veranderen, zulks dat, volgens de tarieven van art. 17 en 21, de *opklimming* der belasting ten zijnen aanzien toepasselijk zoude worden, zal, ook wegens de dienstboden en paarden, aanvankelijk gehouden, die verhooging voor den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd.

Deze bepaling is mede van toepassing in betrekking tot de paarden, bij het opkomen van de omstandigheden, aan het einde van § 7 van art. 20 vermeld.

§ 7. Paarden, bij verschillende personen of gezinnen in gebruik, zullen, in geval die gelijktijdig voor een zelfde rijtuig worden gespannen, hem, die zulks doet of wel den eigenaar of gebruiker des rijtuigs, ter zake van het grooter getal paarden, hetwelk door hem *alzoo* mogt zijn gebezigd, dan waren aangegeven, mede aan de *opklimming* der belasting naar § 6 doen onderwerpen.

§ 8. Hooger belastbaar gebruik van dienst- en werkboden of paarden, aanvankelijk minder belastbaar, zal de verpligting tot eene evenredige verhooging der belasting voor den nog overigen tijd des dienstjaars ten gevolge hebben.

§ 9. De tijd, waarover de belasting loopt, zal, in betrekking tot al de grondslagen, worden berekend bij vierendeelen jaars op het dienstjaar overschietende, zonder dat een vierendeel jaars zal kunnen worden gesplitst, en zullen als vierendeelen jaars worden beschouwd de tijdvakken, aanvangende met primo Mei, primo Augustus, primo November en primo Februarij.

Aangiften, in den loop des dienstjaars te bewerkstelligen.

Art. 42. De zoodanige, welke, door eenige der omstandigheden, voorzien bij art. 27, in den loop des jaars, komen te vallen onder toepassing van het aldaar bepaalde, zullen, alvorens en naar gelang van het ontstaan dier omstandigheden, en op de boete, bij art. 35 en 39 vastgesteld, verpligt zijn tot het indienen van behoorlijke aangifte deswege, invoege als bij art. 30 voorgeschreven; zullende zij daarvoor een biljet ter invulling bij den ontvanger kunnen bekomen.

De BETAALMEESTER in het ARRONDISSEMENT *GRONINGEN* geeft kennis, dat ten zijnen KANTORE ONTVANGBAAR zijn de **COUPONS** der *PROVINCIALE GELDLEENINGEN*, verschenen den 1sten dezer maand, alsmede de UITGELOTE OBLIGATIËN No. **12** der LEENING van *f* **6200**, No. **161** tot en met No. **180** der LEENING van *f* **200,000** en No. **17** tot en met No. **20** der LEENING van *f* **80,000.**

GRONINGEN, 7 November 1848.

RENGERS.

WESTINDIE.

PARAMARIBO, 15 September.

Den eersten dezer maand is alhier de *eerste* algemeene vergadering van deelhebbers in de *Maatschappij tot Bevordering van Landbouw onder de* VRIJE *bevolking* gehouden. De baron *van Raders*, gouverneur der kolonie, heeft, in naam der vergadering, het bestuur der Maatschappij den welverdienden dank betuigd voor de getrouwe vervulling van deszelfs moeijelijke taak en hetzelve den besten zegen op den verderen arbeid toegewenscht.

De heer *J. H. Westphal* heeft in Augustus j.l. een adres aan het ministerie van koloniën ingezonden, bevattende een voorstel tot Europesche kolonisatie, die hij voornemens is voor eigene rekening te ondernemen, en waarvoor hij de gronden, bepaaldelijk aan de boorden der Coesewine-rivier, van het Nederl. gouvernement heeft aangevraagd.

ITALIE.

ROME, 24 October.

Hier, in het middelpunt der Christenheid, heeft heden weder een tooneel plaats gehad, dat met de staatkunde niets gemeens had, maar de gruwelijke onregtvaardigheden der middeleeuwen herinnert. Het gerucht zich verspreid hebbende, dat een Jood een' man der burgerwacht beleedigd had, is het gemeen, dat zijne oude vooroordeelen tegen de Israelieten niet heeft laten varen en zelfs de halve emancipatie, welke de Paus hun toegestaan heeft, met leede oogen aanziet, naar hunne wijk het Ghetto gestormd, en heeft er alles aan verwoesting en mishandeling ten prooi gegeven. De gewapende magt heeft de orde hersteld, maar den volgenden dag bleef het volk nog altijd woelen.

[De Pauselijke minister *Rossi* heeft dadelijk daarop eene ernstige proclamatie uitgevaardigd, ter zake van de mishandelingen der Israelieten door het gemeen, en heeft verklaard, „dat de Regering geenszins gezind is, de wetten en de beschaving te laten schenden.”]

TURIN, 1 November.

De Oostenrijksche generaal *Haynau*, welke het 3de corps kommandeert, heeft in Brescia openbaar laten afkondigen, „dat zekere kapellaan *Palusella*, welke reeds, ter zake van een schandelijk misdrijf, was veroordeeld, laatstelijk heeft getracht eenen soldaat met een' ponjaard te treffen; dat hij deswege voor een' krijgsraad is teregtgesteld, en wegens het dragen van verbodene wapenen ter dood is veroordeeld, en ook werkelijk is doodgeschoten.”

— De Koning van Napels doet overal in zijn rijk de nationale gardes ontwapenen; dit is reeds te Teramo, Coppagotte, Cava en Capelle geschied. Van den anderen kant wendt die vorst al zijne pogingen aan, om het besluit van den Zwitserschen Landdag, dat de troepen dier natie uit zijne dienst terug ontbiedt, te doen intrekken.

— De generaal *Pépé*, die te Venetië het bevel voert, heeft een' zeer gelukkigen uitval tegen de Oostenrijkers beproefd en hen tot aan Padua terug gedreven. Acht kanonnen en onderscheidene magazijnen moeten in zijne handen gevallen zijn.

— *Karel Albert* heeft eene nieuwe ligting van 30,000 man van de loting van 1829 bevolen, en eene supplementaire ligting van 1000 man op de loting van 1828; intusschen schijnt het niet waarschijnlijk, dat deze krijgszuchtige toebereidselen de hervatting des oorlogs ten gevolge zullen hebben.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 1 November.

Al de wijken der stad zijn thans in het bezit van de troepen, en men heeft een begin gemaakt met de ontwapening der bevolking. De Hongaren zijn tot over de Leytha terug getrokken.

Aan het kabinet van Natuurlijke historie en de Keizerlijke boekerij is niet veel schade toegebragt.

Het was hoog tijd, dat de strijd te Weenen werd beslist; — want in Praag was de bewegings-partij reeds zeer onrustig, en op het punt van — ten behoeve der Weener insurgenten — in opstand te geraken, en in Brünn heeft de genoemde partij werkelijk de arbeidende klasse in opstand gebragt. [zie beneden].

Van den 2den. De stad is in rust. De brand in den burg is gebluscht en heeft weinig schade veroorzaakt; de toegangen tot de stad zijn heden, ter zake van het doorzoeken der woningen, naauwkeurig afgesloten; alleen Duitsch-Oostenrijksche troepen zullen in de stad blijven, en de overige aftrekken, om de Hongaren in het oog te houden en te vervolgen. Dr. *Schütte* is, zoo men meent, in Klosterneuburg gevat; *Küster* in Linz; *Böhm* is nog niet gevonden.

Gedurende de huiszoeking is zekere *Moser*, een der aanvoerders van het studenten-legioen, en adjudant van *Messenhauser* in verzekerde bewaring gesteld. Wat van dezen laatsten is geworden, wordt niet gemeld. De huizen, uit welke op de soldaten is geschoten, zijn werkelijk door hen geplunderd; doch andere soldaten, die in huizen waren ingedrongen, alleen om te plunderen, zijn doodgeschoten.

De stad blijft in staat van beleg. Het opperbevel is aan den generaal-majoor *Cordon* opgedragen. Al de overheidspersonen zijn in hunne betrekking bevestigd, doch aan hem onderworpen. De clubs en staatkundige vereenigingen zijn verboden. Niets mag worden gedrukt, dan met verlof der militaire overheid.

De Rijksdag heeft zich voor 14 dagen geprorogeerd. Gisteren moeten de afgevaardigden bijeengekomen zijn. De prins *Felix Schwarzenberg* reed voorbij, deed de deuren toesluiten en al de ingangen naar de tribune met militairen bezetten, zoodat zij eene geheime zitting moesten houden. Het ministerie moet gevormd zijn en bestaan uit *Wessenberg*, president, zonder portefeuille; *F. Schwarzenberg*, buitenl. zaken; *Bach*, binnenl. zaken; *Buchner*, oorlog; *Helfert*, onderwijs; *Bruch*, handel.

De toestand der stad is verschrikkelijk, het stelsel van spionnering is in vollen gang, de communicatie met de voorsteden afgesneden, enz.

Aangaande het gevecht met de Hongaren, op den 30sten, wordt gemeld, dat hetzelve aan beide zijden meer menschen heeft gekost, dan men in den beginne had voorgesteld. *Kossuth* moet aan den linkervleugel hebben gekommandeerd.

Het aantal dooden is nog moeijelijk op te geven. Men heeft het op 1500 geschat, maar die opgave is overdreven. — De armee heeft veel geleden.

Den 31sten wist men in Presburg, dat het artillerie-vuur van de Oostenrijkers eene groote slagting onder den Hongaarschen landstorm had teweeggebragt, — en dat het leger was terug getrokken. Aldaar waren 3 veldhospitalen ingerigt, en maakte men aanstalten, om zich te verdedigen. — Het laat zich aanzien, dat de Ban van Croatie alsnu spoedig op Pesth zal aanrukken, en dat de revolutionaire partij in Hongarije dan een' harden strijd zal moeten voeren.

[*Uit bijzondere berigten*] De militairen kamperen in alle hoofdstraten en op alle pleinen der stad. Het aanzien der stad is naauwelijks meer te herkennen. Heden nacht hebben de soldaten den lantarenpaal, waaraan het lijk van *Latour* werd opgehangen, uit den grond gerukt en vernield. De stad ziet er geheel uit als een leger; alle winkels zijn bijna gesloten en er heerscht reeds vrij groot gebrek aan de meeste levensmiddelen.

Van den 4den. De Rijksdag is van zelven opgeheven, daar Maandag nog slechts 60 leden aanwezig waren. Prins *Windischgrätz* en de banus *Jellachich* zijn met hunne hoofd-

kwartieren te Schönbrunn, en op het paleis van den aartshertog *Maximiliaan von Este* gevestigd. Het binnenste der stad en een gedeelte der voorsteden levert op onderscheidene plaatsen een tooneel van verwoesting op. Sedert eergisteren vertrokken de posten weder, en men hoopt, dat de opening der stads poorten weldra zal plaats hebben. Van veroordeeling der schuldigen hoort men nog niets. De meeste gevangenen bevinden zich in de kazernen en ook in het hoofdkwartier.

Van den 30sten Oct. tot den 2den Nov., dus gedurende vier dagen, is ook de *Wiener Zeitung*, het officiële blad, niet verschenen. Op het nommer van den 29sten Oct. volgt onmiddellijk dat van den 3den Nov. Het vervolg van het verhaal der gebeurtenissen, welke dat blad den 28sten Oct. heeft begonnen, is in hare jongste nommers tot den 4sten Nov. nog niet verschenen. Dit blad bevat nog weinig meer dan advertentiën.

Daar de stad ten gevolge van de vernieling der gazometers tijdelijk van de straatverlichting beroofd is, heeft de gemeenteraad aangekondigd, dat iederen inwoner, tot aan de herstelling dezer verlichting, voor zijn huis een helder licht moet laten branden.

[*Uit bijzondere berigten.*] In de *Wiener Zeitung* van heden komt, onder anderen, een reeds den 28sten der vorige maand door den Keizer aan den Rijksdag gezonden, eigenhandig schrijven voor, waarin wij onder meer het volgende lezen, met betrekking tot het verleggen van den zetel des Rijksdags: „De tijdelijke verlegging van den „Rijksdag naar Kremsier heb ik met het beste oogmerk „voor de onafgebrokene werkzaamheid van den Rijksdag „besloten; en ik wensch, *dat de terugkeer van volkomene „orde in mijne hoofdstad Weenen spoedig zal toelaten, „dat die vergadering weder in haar midden hare beraadslagingen zal kunnen voortzetten.*"

Meer dan 2,000 Proletariërs, grootendeels vreemdelingen en daaronder vele Polen, zijn gevangen genomen en vooreerst in het gebouw der Italiaansche garde opgesloten.

Alle studenten zijn verdwenen. Dit verschijnsel laat zich eenvoudig verklaren door de verwisseling der akademische uniform met de gewone burgerkleeding. — De Regering zal nu niet ligtelijk weer toestaan, dat zich de studenten tot een gewapend legioen formeeren: — zij heeft daarvoor een te geducht leergeld gegeven!

— Onder dagteekening van den 20sten October, heeft Keizer *Ferdinand*, zich noemende: „constitutionele Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarije, Boheme, Lombardije, Venetië, Croatie, Dalmatie, enz.", bij besluit, mede-onderteekend door de ministers *Wessenberg* en *Kraus*, verscheidene besluiten van den Rijksdag, betreffende de heffing der middelen en de afschaffing van de Jodenbelasting, uitgevaardigd en verbindende verklaard.

[*Uit bijzondere berigten.*] Berigten uit Pesth, van den 31sten der vorige maand, melden in triomf, dat de Magyarische generaal PERZEL zegevierend tot Warasdin (de grensstad van Croatiën) doorgedrongen, en alom door de inwoners als hun bevrijder ontvangen is. Vóór Warasdin, werwaarts RADETZKY uit Italië versterkingen gezonden heeft, zal het wel tot een treffen komen.

De opstand der Walachijers in Zevenbergen schijnt bedenkelijk te worden. De kommandant van Zevenbergen, de veldmaarschalk v. PUCHNER, heeft zich in eigen persoon aan de spits gesteld. De Magyaren meenen, dat hunne broeders, de Tzeklers, — die zich onlangs ten getale van 60,000 man op de Agyagsalver heide tot een patriotsch eedverbond vereenigden, — wel alléén zullen in staat zijn, om de „roode" Walachijers en „philisterachtige" Saksers onder den duim te brengen.

[Men ziet, dat de zoo ingewikkelde verwarring der zoo heterogeen zamengestelde Oostenrijksche monarchij nog op verre na niet opgeheven is, maar nog lang zal blijven bestaan en nog tot menigen bloedigen strijd zal moeten aanleiding geven.]

BRÜNN, 30 October.

Gisteren voormiddag verspreidde zich hier het gerucht, dat Weenen ééne vlammen-zee was, en dit verwekte eene onbeschrijfelijke opgewondenheid. De arbeiders verlangden wapens; — zij wilden Weenen ter hulp snellen. De hoofdwacht werd omsingeld. De kommanderende generaal liet de militairen, om allen aanstoot te vermijden, in de kazernen trekken; doch in weerwil daarvan werden er toch eenige buitensporigheden bedreven.

Van den 31sten. Nadat de brooddronkene menigte met wild gezang en fakkellicht door de voorsteden was getrokken en een huis geplunderd had, werd de toestand der stad bedenkelijker, dewijl er ook woeste vreemdelingen binnenkwamen. Te vergeefs werd het volk tot rust vermaand; de burgerwacht trad onder de wapens; maar de menigte werd steeds woedender, trok naar eene machinen-fabriek, om de aldaar aanwezige geweren meester te worden, en hier vielen gewonden en dooden. — Of de wacht al waarschuwde — het baatte niets; een geweer-salvo maakte de baan ruim, en dit eischte 30 gewonden en 2 dooden. Heden namiddag, te 1 uur, werd de krijgswet afgekondigd. Er zijn vele euveldaden gepleegd.

Van den 1sten November. De rust is gisteren niet verder gestoord. Heden namiddag liep het gerucht, dat de oproermakers weder zamenkoppelden. De burgerwacht en ook de militairen zijn geconsigneerd.

OLMUTZ, 1 November.

De Keizer gaf heden een groot diner, waarop de meeste der hier aanwezige notabiliteiten genoodigd waren. De ceremoniemeester van den toekomstigen Rijksdag, de afgev. *Jeler*, is reeds hier geweest, om met de autoriteiten over de inrigting van de Rijksdagszaal te Kremsier te spreken.

BERLIJN, 4 November.

De stad is rustig. Aan *Brandenburg* gelooft niemand meer. De tegenstand des Konings was slechts formeel, en er is nog altijd sprake van een linker-centrum-ministerie. *Unruh* voor het centrum, — *Philipps* voor het linker-centrum, — *Grabow* voor de regterzijde. Ook vroegere ministers, zoo als *Kühlwetter* en *Milde*, zouden wel kunnen in het bestuur treden. Vóór Maandag zal het ministerie bezwaarlijk gevormd zijn.

Van den 5den. Generaal *Brandenburg* blijft belast met de zamenstelling van een nieuw ministerie. — Naast *Brandenburg*, die president en minister van buitenl. zaken zou worden, noemt men *Stockhausen* voor oorlog, *Kuhne* voor koophandel, *Wentzel* voor justitie. *Kuhlwetter* heeft de portefeuille van binnenl. zaken geweigerd. Geen der leden van den Rijksdag wil in het kabinet treden; zoodat *Brandenburg* bezwaarlijk collega's krijgen zal. De sensatie en gisting in de stad is groot.

Jacoby zal eene serenade ontvangen voor zijne stoute taal tot den Koning gevoerd. Anderen keuren dit hoogelijk af.

[*Uit bijzondere berigten.*] Men is hier voornemens, een mobiel vrijcorps te organiseren, met het doel, om, „in geval de volksvrijheid mogt in gevaar komen," den regten tijd tot het verleenen van hulp niet — zoo als in Weenen — nutteloos en in werkeloosheid te laten voorbijgaan. De demokratische landweer-vereeniging en de burgerweer-vereeniging hebben zich aan het hoofd geplaatst van deze onderneming.

De bekende talentvolle schrijfster *Bettina von Arnim* is voornemens, hare denkbeelden over den tegenwoordigen toestand der staatkundige en maatschappelijke aangelegenheden in eene brochure openbaar te maken. Sedert de gebeurtenissen van Maart is de invloed van deze geniale vrouw aan ons hof nagenoeg verlamd, — zeer tot nadeel der goede zaak. Men is voor haar eenigermate bevreesd geworden; en de hofpartij heeft niet geheel ongelijk.

Van den 6den. De crisis is nog altijd op dezelfde hoogte. *Brandenburg* zoekt twee ministers om met hem voor de Kamer te verschijnen. Maar hij kan ze niet vinden. Zelfs de tegenwoordige inpopulaire ministers: willen niet met hem optreden. Een gerucht zegt, dat aan *v. Unruh* openingen gedaan zijn: dit schijnt echter niets meer dan een gerucht te zijn. Het hof wil nog altijd een ministerie buiten de Kamer.

Jacoby heeft gisteren avond inderdaad een' fakkeltogt ontvangen. Aan redevoeringen en hoerah's ontbrak het niet; alles is nogtans zeer rustig gebleven.

— De magistraat van Berlijn heeft een congres van de steden des Koningrijks tegen den 22sten dezer bijeengeroepen, om te beraadslagen over de gemeentewet, welke bij den Rijksdag ingekomen is.

FRANKFORT, 5 November.

Het Rijksbestuur heeft den prins *v. Leiningen*, met zeer bepaalde instructiën, naar den Keizer te Olmütz en verder naar Weenen gezonden, en men is zeer verlangende te vernemen, op welke wijze deze staatsman aldaar zal worden ontvangen. — De Rijks-commissarissen *Welcker* en *Mosle* [die niets hebben kunnen uitrigten] zijn reeds terug, of worden verwacht.

Morgen komt het Duitsche Parlement bijeen in de Hervormde kerk, terwijl de Paulus-kerk voor de wintervergaderingen in gereedheid wordt gebragt. Alsdan zal denkelijk door den Rijks-minister worden geantwoord op de aan hem gedane vragen nopens Posen en Limburg.

— Te Vadutz, in het vorstendom Lichtenstein (de *kleinste* der kleine Duitsche staten) zijn, even als te Parijs, Weenen en Berlijn, volksbewegingen uitgeborsten.

— De *Pruissische* vesting Erfurt is door de koninklijke *Saksische* troepen bezet, terwijl de Pruissische naar Altenburg vertrokken zijn. — De Pruissische Regering kon hare *opregte aansluiting aan het gemeenschappelijk Duitsche vaderland* niet krachtiger aan den dag leggen, zoodat dan ook die daad overal vreugde verwekt heeft.

Van den 6den. (*Limburgsche kwestie.*) In de zitting der Nat. Vergadering van heden nam de rijks-minister *von Schmerling* het woord, om de interpellatie van den afgevaardigde *Höfken betrekkelijk de Limburgsche kwestie* te beantwoorden. „De toestand van het hertogdom Limburg rust op verdragsbepalingen," — zeide hij. „De Nat. Vergadering heeft verklaard, dat in het Hertogdom Limburg een van Nederland afgescheiden bestuur en de Duitsche constitutie moest worden ingevoerd, en dus tegelijk met het Haagsche kabinet onderhandelingen moesten worden aangeknoopt met betrekking tot de deelneming van dit hertogdom aan de Nederlandsche staatsschuld; *de door verdragen vastgestelde*

(*Het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

Ingezonden Stukken.

(*Het onderstaand, tot onze Stadgenooten gerigt verzoek wordt door de Redactie gaarne geplaatst.*)

Ofschoon de cholera zich thans nog geenszins zoo zeer heeft uitgebreid als bij hare eerste en ook tweede verschijning in 1832 en 1833, heerscht zij toch in onze stad sterker dan in vele andere, is nog steeds klimmende en treft dáár, waar zij zich openbaart, niet minder snel, hevig en veelal doodelijk. Te erger treft zij, omdat zij meest hare slagtoffers zoekt in dien stand, waar buitendien reeds zoo veel behoefte en ellende wordt geleden; en omdat, zullen de geringe kansen van herstel niet nog meer verminderen, er alles aan gelegen is, dat de lijders oogenblikkelijk van het noodige kunnen worden voorzien, — terwijl intusschen dit noodige bijna overal ontbreekt. Voor de geneesheeren, die onvermoeid op meer dan ééne wijze hunne hulp betoonen, is het allerontmoedigendst te zien, hoe hoog in vele gezinnen de nood gestegen is, terwijl er niets algemeen-zamenwerkends geschiedt om dien te lenigen.

't Werd meer dan tijd hierin te voorzien en er is nu sedert een paar dagen een *klein* begin gemaakt met uitdeeling van eenige warme, verzachtende melkspijs. Aan deze, gelijk ook aan stroo, turf, dekking en verwarmende kleedingstukken, bestaat groote behoefte. Velen onzer stadgenooten, wij weten het, zien verlangend uit naar eene gelegenheid om in die behoeften doelmatig te helpen voorzien en zoo misschien iets bij te dragen tot beteugeling der vreesselijke kwaal, die anders ligtelijk meer en meer zich door onze stad zou verspreiden. Wij gelooven zelfs niet noodig te hebben inschrijvingslijsten bij de huizen der ingezetenen te doen rondgaan. Wien het niet aan deernis met den lijdenden medemensch, aan besef van hetgeen ieder onzer treffen kan, ontbreekt, zal zich geenszins terughouden. Niets dat de ure van beproeving, van pijn en smart, onder welke gestalte zij dan ook voor een iegelijk onzer eenmaal moge opdagen, meer dragelijk zal maken, dan het bewustzijn, die voor anderen naar vermogen — geheel naar vermogen — verzacht te hebben.

Giften in geld, ten einde daarvoor de noodigste verkwikkingen aan te schaffen en te bereiden, zullen dankbaar worden aangenomen door mevrouw BAART DE LA FAILLE. Maar ook levensmiddelen, als rijst, sago, meel, stijfsel, boekweitengort, eijeren enz., zullen welkom zijn en kunnen ingezonden worden bij mevrouw STAR NUMAN; terwijl stukken tapijt, dekens, wollen kousen, lappen wol, en allerlei kleedingstukken gaarne zullen worden aangenomen door mevrouw de weduwe VAN SWINDEREN (Ossemarkt). Na afloop der uitdeelingen, — en mogt het verminderen, en eerlang ophouden der ziekte dit tijdstip verhaasten! — zal er in dit Blad verslag worden gedaan van de wijze, waarop de ons welwillend toevertrouwde giften zijn besteed geworden.

Groningen, 9 Nov. 1848.

Aan de Redactie der Groninger Courant.

In uw geacht dagblad van den 27sten October j.l. is een artikel opgenomen betreffende den nieuwen straatweg van *Zuidlaren* naar *Glimmen*, waarbij de *schijnbaar* onbaatzuchtige schrijver het heeft trachten te doen voorkomen alsof het algemeen belang van *Zuidlaren* bij den aanleg van dien weg zoude zijn uit het oog verloren. In het belang der ondernemers, waarvan het personeel mij partikulier bekend is, heb ik mij geroepen gevonden eene teregtwijzing ten onderwerpe, ter plaatsing, aan UEd. aan te bieden, en welke minder tegen den vermoedelijken schrijver van dat stuk gerigt is, dan wel de strekking heeft, om den verkeerden indruk weg te nemen welke soortgelijke, *naar den schijn* welgemeende opmerkingen, op het geëerd publiek kunnen hebben. Maar nu ter zake. Het is waarheid, dat de nieuwe straatweg langs de nu gevolgde route eenen omweg maakt van 256 *ellen*, nagenoeg *twee en eene halve minuut gaans*, en tevens, dat dezelve voorbij de huizen der meeste ondernemers loopt; maar het is tevens waar, dat het belang der ondernemers met dat van het algemeen door de aangenomene rigting allezins is vereenigd. Aan de rigting langs den Esch toch waren slechts twee voordeelen verbonden: de kortere distantie en daardoor mindere kosten, en het gerief voor de eigenaren op den Esch tot vervoer hunner meststpeciën en veldvruchten naar en van hunne langs den weg gelegene akkers. Daarentegen is de steeds in bloei toenemende *Plankensloot*, vroeger door eenen ellendigen weg van het dorp gescheiden, daarmede thans als het ware vereenigd, loopt voorts de weg langs landerijen en gronden, die de schoonste gelegenheid tot ontwikkeling en vooral tot aanbouw aanbieden, gelijk zulks aanvankelijk reeds heeft plaats gehad, en loopt de weg in het dorp zelf uit juist ter plaatse, waar de passagie en de gelegenheid door het publiek het meest gezocht is, terwijl eindelijk de weg nu reeds grootendeels bepoot is, en die bepoting gevoegelijk overal kan plaats hebben, hetgeen in den Esch nimmer zoude zijn of hebben kunnen worden toegestaan, uit hoofde van de schade, die daardoor aan het bouwland zoude worden aangebragt. Wanneer men nu bij dit alles in aanmerking neemt, dat een zeer groot gedeelte der passagie door *Zuidlaren* in den winter naar den oliemolen te *Plankensloot* en den handel in bouwmaterialen aldaar bestemd is, dan zal het wel geen verder betoog behoeven, dat de thans gevolgde rigting voor den weg niet slechts mooijer, maar, en wel vooral, meer in het *algemeen* belang is gelegen, dan ieder andere, bepaaldelijk die door den Esch. Het eenig overgebleven bezwaar zijn de meerdere kosten, doch deze hebben de ondernemers, geldelijk van niemand afhankelijk, zich in hun belang getroost, waarin echter het algemeen voor niets is betrokken. Wel verre van hun *eigenbelang* te hebben voorgetrokken, hebben mijns inziens de ondernemers van den weg voldoende blijk gegeven hunner behartiging van het algemeen belang, door van den beginne af ten behoeve der *landbouwers* eenen verminderden tol bij hun tarief voor te stellen, welke bepaling op de opbrengst van dien tol aan eenen weg, die meerendeels door landbouwers gebruikt wordt, van beduidenden invloed zijn moet.

Hoezeer het door mij wederlegd betoog, als uitermate *oppervlakkig* gesteld, op den bezadigden lezer weinig konde uitwerken, vertrouw ik echter, ook dat weinige nog door bovenstaande opmerkingen behoorlijk te hebben tegengesproken, en eindig ik met den wensch, dat de schrijver op zijnen verderen levensweg zich steeds aan den *regten* weg moge houden en althans geene betrekkelijk grootere *krommingen*, dan de onderwerpelijke, daarop moge aantreffen of dezelve inslaan.

...... 4 November 1848.

Uw bestendige lezer
X.

MIDDELBURG, 3 November.

Door den breeden kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier is, uit het vroeger medegedeelde twaalftal predikanten, het volgende zestal benoemd:

Ds. *J. P. Hasebroek*, te Breda; *F. C. van den Ham*, th. dr. te Harderwijk; *J. Broedelet*, te Gouda; *L. G. F. Creutzberg*, te Chaam; *L. van Haaften*, te Nijmegen, en *J. Appel*, te Kokenge. Daaruit zijn gestemd tot het drietal, Ds. *van den Ham*, *Hasebroek* en *Creutzberg*. Zondag, den 12den dezer, zal het beroep worden gedaan.

AMSTERDAM, 7 November.

Door de eerw. heeren predikanten en ouderlingen der Ned. Herv. gemeente alhier is gisteren de volgende nominatie uitgebragt, ter vervulling der vacature van eene predikantsplaats, veroorzaakt door het overlijden van den weleerw. heer *S. D. de Keizer*:

ZESTAL: Ds. *Henrinus Jacobus Hofstede*, predikant te Gorinchem; *Johan Pieter van Harencarspel*, pred. te Leeuwarden; *Cornelis Eliza van Koetsveld*, predikant te Schoonhoven; *Jan Broedelet*, pred. te Gouda; *Jan Gijsbert van Griethuijsen*, *Otto Jacobusz.*, pred. te Zutphen; *Edelhardus Bernardus Swalue*, theol. doct. en pred. te Goes.

DRIETAL: Ds. *Hofstede*, *van Harencarspel* en *van Koetsveld*.

OUDKERK, 7 October.

Op den 1sten dezer is alhier met algemeene stemmen tot predikant beroepen ds. *H. Brouwer*, predikant te Koekange, provincie Drenthe.

TIEL, 7 November.

Door den kerkeraad der Hervormde gemeente alhier is, ter vervulling der vacature, door het vertrek van den weleerw. heer ds. *Haverkorn van Rijsewijk*, het volgende twaalftal van predikanten (alphabetisch gesteld) opgemaakt: dd. *Berkhout*, te Monster; *Hallo*, te Nederhemert; *Jungius*, te Rijswijk; *Krol*, te Herkingen; *Meulemans*, te Scheveningen; *Molemans*, te Hilversum; *H. V. Rombouts*, te Eck; *van der Scheer*, te Baambrugge; *Schermbeek*, te Elst; *van Voorst*, te Almelo (deze bij overstemming tegen *Paré*, te Elburg; *Cats Wor*, te Mijdrecht, en *J. Post*, te Asch); *Bussing de Vries*, te Benthuizen, en *Wesselink*, te Noordwijkerhout.

R. B. Rijkens, ondermeester te Hellum, is tot onderwijzer te Koevorden benoemd; dien ten gevolge heeft hij voor de benoeming als onderwijzer te Diever, in tusschentijd ontvangen, bedankt. *Hoogenkamp*, ondermeester te Almelo, is benoemd tot onderwijzer te Diever. [*Wekker.*]

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Tonningen den 30 Oct., kapit. *Puister* Nijverheid van Greifswald n. Lynn; *Gerritsma* jonge Gerrit, van Kiel n. Dordrecht; *Kramer* Juno, van Koningsbergen n. Rochester. — Te Rendsburg den 1 Nov., *Hoekstra* Eendragt, van Stettin n. Oldenburg; *Mooi* Cornelia, van Harlingen n. Faaborg; den 2den *Onnes* Johanna Geertruida, van Memel n. Hamburg; *Boer* Margina, van Seaham n. Kiel; den 3den *de Jonge* Alida Kuipers, van Anclam n. Rotterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 4 Nov., kapit. *Schoemaker* Tweelingen en *Schuur* Agatha, beide van Newcastle; *Koning* Gesina en *Meijer* Wilhelmina, beide van Seaham; *Post* Waakzaamheid, van Wijburg; *Boekhout* Johanna Hermanna, van Koningsbergen; den 5den *Stratingh* Gesina en *Mooi* de Trouw, beide van Newcastle; *Veenhorst* Ida, van Seaham; *Vos* Catharina Knelsina, van Petersburg; *Sprik* Juliana Louisa, van Memel; *Gust* vr. Margaretha en *Greven* de Goede Hoop, beide van Bremen; den 6den *Grupelaar* Nijssina, van Newcastle. — Te Texel den 5 Nov., *Mulder* Charlotta, van Sunderland; *Waterborg* Fokkina, van Hartlepool; *Scholtens* Margarietha, van Koppenhage; *Gnodde* de Vrienden, van Frederikstad; den 6den *Legger* Margina, van Sunderland; *Stuit* Gerberdina, van Hartlepool. — In het Vlie den 3 Nov., *Broeckema* Ida Hillechina, van Harwich; *de Boer* Vriendschap, van Petersburg; *Wever* vr. Annegina, van Krageröe; *Olthoff* Albertdina, van Hull; den 4den *Klein* Eendragt, van Newcastle; *Vos* Catharina Knelsina, van Petersburg; *Visser* Almenum, van Koningsbergen; *Kip* vr. Jantje, van Christiansand. — Te Helvoet den 5 Nov., *Ketelaar* Jantina Hendrika, van Arendsberg; den 6den *Goosens* juffer Eilegonda, van Liverpool; *Bekkering* de Vriendschap, van Newcastle. — Te Marseille den 31 Oct., *Potjer* Catharina Jantina, van Genua. — Te Seaham den 1 Nov., *Mulder* Feika Jantina, *de Vrede* Prudentia en *Wegener* vr. Martha, alle drie van Hartlepool. — Bij Aldbr'o den 3 Nov., *Lodewijks* Maria Johanna, van Rotterdam n. Liverpool. — Te Warnemunde den 2 Nov., *Visser* vr. Meike, van Lubeck; *Klaasen* Vriendschap, van Antwerpen. — Te Londen den 4 Nov., *Bauwens* jonge Jacob, van Ostende. — Bij Ramsgate den 3 Nov., *Kamminga* Urania, van Newcastle n. Marseille. — Te Leith den 3 Nov., *Lucht* Harmonie, van Hamburg. — Te Kroonstad den 26 Oct., *de Jonge* Antje Sleeswijk, van Amsterdam; *Mulder* vr. Jantina, van Hamburg; den 28sten *Zwaal* Barend, van Amsterdam. — Te Koppenhage den 31 Oct., *Zeilinga* jonge Agatha, van Petersburg. — Te Hamburg den 2 Nov., *van Calker* jonge Hero en den 3den *Sap* Jantina Annachina, beide van Porto; *Drewes* Afina Hillegina, van Petersburg; op de Elve den 4den *Flik* Geerdina Beerta, van Rotterdam. — Te Cuxhaven den 2 Nov., terug uit zee, *Dokter* Maria Geertruida, naar Harlingen; *Jaski* Tjark Giezen, naar Delfzijl; *Wijgers* Johannes Hermanus, naar Bolivar. — Te Bremerhaven den 1 Nov., *Huisman* de 4 Gebroeders, van Groningen.

Binnengekomen te Amsterdam den 8 Nov., kapit. *Legger* Margina, van Newcastle; *Mulder* Charlotta, van Sunderland; *Waterborg* Fokkina, van Hartlepool; *Visser* Almenum, van Koningsbergen; *Eilts* Geertruida Smit, van Frederikshamn. — Te Helvoet den 6 Nov., *Mulder* Etina en *Sap* Vriendschap, beide van Liverpool. — Te Londen den 6 Nov., *Goosens* Onderneming en *Bolhuis* Roelfina Gesina, beide van Rotterdam; *Poelman* Everhardus, van Koningsbergen. — Te Gravesend den 5 Nov., *de Boer* Hendrika Annachiena, van Rotterdam. — Te Shoreham den 5 Nov., *Joosten* Alberdina, van Rotterdam. — Te Yarmouth den 4 Nov., *Vos* Allersma, van Marseille; *Keun* Hendrik, van Harlingen.

In lading te Liverpool den 3 Nov., kapit. *Prins* Lammegina en *Bekkering* Ariane, beide voor Rotterdam. — Te Londen den 4 Nov., *Dood* jonge Lucas, voor Amsterdam.

Zeilklaar te Liverpool den 3 Nov., kapit. *Drent* Engberdina Annegina, naar Hamburg. — Te Londen den 3 Nov., *Timmer* Koophandel en Zeevaart en *Koops* vr. Grietje, beide naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 4 Nov., kapit. *Kiers* Kok Hoop, naar Syra; den 6den *de Winter* Catharina, naar Hamburg; *Jaski* Willem Carel, naar Napels; den 7den *de Jong* Mina, naar Hull. — Van Genua den 27 Oct., *Mulder* Sara Maria en den 28sten *Potjer* Emma Obina, beide naar Marseille. — Van Paimboeuf den 1 Nov., *Boomgaard* Antje Witsenburg, naar Rotterdam. — Van Abbeville den 26 Oct., *Brouwer* Aurora, naar Bordeaux. — Van North Shields vóór den 3 Nov., *Mulder* Jantina Gesina, naar Rotterdam. — Van Hartlepool den 3 Nov., *van Sluis* vr. Ettina, naar Amsterdam. — Van Woodbridge den 3 Nov., *Klein* Antje, naar Hartlepool. — Van Hull den 1 Nov., *Boeling* Alida en den 2den *Olthoff* Catharina, beide naar Kampen. — Van Bolderaa den 30 Oct., *Mulder* Wendelina, naar Elseneur. — Van Pillau den 30 Oct., *Bakker* Annegina, naar Amsterdam; *Hensema* Ida Beerendina, naar Rotterdam; *de Wall* Aurora, naar Leith. — Van Kiel den 2 Nov., *Roelfsema* Hillechiena Geerdina, naar Hamburg. — Van Shoreham den 2 Nov., *Schaap* Alida Elsina en *Pluktje* Tetsea, beide naar Groningen. — Van Swinemunde den 30 Oct., *Jonker* Alida en *Zeven* Concordia, beide naar Holland; *Bakker* Frouwina, naar Frankrijk. — Van Hamburg den 4 Nov., *Bossinga* Amicitia, naar Koningsbergen; *Orsel* Engberdina Schuuringa, naar Dantsig; *Hans* Catharina, naar Antwerpen. — Van Cuxhaven den 4 Nov., *Wijgers* Johannes Hermanus, naar Bolivar. — Van Bremerhaven den 4 Nov., *Pruim* Hendrika, naar de Eider.

Vertrokken van Amsterdam den 8 Nov., kapit. *Flik* de Onderneming, naar Marseille. — Van Gravesend den 5 Nov., *Koops* vr. Grietje, naar Amsterdam.

De Engelsche schooner *Alert*, kapit. Rankin, van Grangemouth en *Vesta*, kapit. Lohman, van Newcastle, beide naar Rotterdam, zijn den 4 November op het Goereesche strand verongelukt, doch het volk van beide gered en naar Dordrecht gebragt.

KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der Vierde Klasse.

1ste Lijst. No. 13722 een prijs van *f* 25,000. No. 8235 een prijs van *f* 2500. No. 12820 een prijs van *f* 1250. Nos. 7925, 11648, 15557 en 3902 ieder een prijs van *f* 1000. — *2de Lijst.* No. 9691 een prijs van *f* 5000. No. 7578, 16063 en 2338 ieder een prijs van *f* 1000. — *3de Lijst.* No. 5102 een prijs van *f* 1250. Nos. 9371 en 2253 een prijs van *f* 1000.

N.B. De *f* **2500** is gevallen in de KOLLEKTE van den Heer **S. J. OPPENHEIM.**

BURGERLIJKE STAND.

Van den 3den tot en met den 9den November 1848 zijn te *Groningen* geboren 10 zoons en 14 dochters; gehuwd 6 paren; overleden 24 ouden en 14 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 7 *November.*

TARWE.	Veen 64 ℔ *f* 3,60	Bl. Voer 42 ℔ *f* 2,25
O. Bak 72 ℔ *f* 8,00	N. GERST.	Zw. » 38 » » 2,05
Jarige 70 » » 7,25	Winter 52 ℔ *f* 2,65	» 41 » » 2,30
» 72 » » 7,75	» 54 » » 3,00	» 44 » » 2,50
N. Old. 66 » » 4,75	» 56 » » 3,35	BOONEN.
» 68 » » 5,25	Zomer 56 » » 3,10	Paardb. *f*3,25 *f*4,25,40,60
» 70 » » 5,75	Knobbe 58 » » 3,50	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	» 60 » » 3,80	Gr.Gort *f* 6,25,40,50
N. Inl. 66 ℔ *f* 4,15	N. HAVER.	Par.100N.℔ *f* 9,50 *f* 12,00
» 68 » » 4,55	Dikke 38 ℔ *f* 1,90	Kools. *f* 8,50 a *f* 9,75
» 70 » » 4,95	» 40 » » 2,05	Boterz. *f* 7,25,50
N. dito 66 » » 4,05	» 42 » » 2,25	G.Mosterdz. *f* 8,50 *f* 11
N. BOEKWEIT.	» 44 » » 2,45	Raapolie p.v. *f* 34
N. Zand 62 ℔ *f* 3,50	» 46 » » 2,75	Boter ¼ Ton 1ste soort
» 64 » » 3,90	» 48 » » 3,10	*f* 25,50 *f* 26,50
» 66 » » 4,30	Bl. Voer 38 » » 1,95	2e Dito *f* 23,50 *f* 24,75
Zw. Zand 64 » » 3,70	» 40 » » 2,10	3e Dito *f* 21 *f* 22,50

Tarwe slap en wederom lager verkocht. — Rogge en Boekweit in een doen. — Zware Gerst tot vorige prijzen wel afgaande; ligte moeijelijk te plaatsen. — Haver de beste soorten als voren; afwijkende kwaliteiten weinig gezocht. — Boonen prijshoudende. — Gort bijna zonder handel. — Koolzaad weinig in omgegaan.

ROTTERDAM, 6 *November*. Tarwe. Jarige witte Zeeuwsche, Vlaamsche, Overmaassche en Flackeesche tamelijk aangevoerd en voor iets meer vraag ter verzending tot ruim vorige prijzen wel afgegaan; puike van *f* 9,10 tot *f* 9,50; middelbare van *f* 8,70 tot *f* 9, nieuwe meer aan en ter verzending tot 10, 20 cents hooger gekocht, de beste en droogste van *f* 8,25 tot *f* 8,60; mindere en meer afwijkende van *f* 6,80 tot *f* 8 per mud; Poolsche zonder omgang; roode soorten prijshoudend, ter verzending en aan gebruikers met goeden handel, in entr. 159, 160 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 268, *f* 270; 161 ℔ dito *f* 274; 158 ℔ nieuwe dito *f* 265; 157 ℔ nieuwe Kleefsche *f* 260; 156, 158 ℔ Rijn *f* 258, *f* 265; in consumtie: 160, 161, 163 ℔ jarige Hooglandsche Kleefsche *f* 292, *f* 295, *f* 308; 160, 163 ℔ nieuwe dito *f* 280, *f* 290; 163 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 295; 159 ℔ nieuwe Kleefsche *f* 272; 164 ℔ puike dito *f* 300; 160 ℔ nieuwe Bovenlandsche *f* 270; 158, 160 ℔ jarige dito *f* 275, *f* 290; 157 ℔ Cubanka *f* 260. — Rogge. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche tot vorige prijzen beter te verkoopen, de puikste en droogste van *f* 5,30 tot *f* 5,50, mindere en Overmaassche van *f* 5 tot *f* 5,20. Andere soorten met weinig kooplust, bij uitslijting 150, 152 ℔ Rijn *f* 157, *f* 162; 148 ℔ dito *f* 152, *f* 154, *f* 155; 150 ℔ nieuwe Limburger *f* 160; 141 ℔ Archangel *f* 147; in veiling 149 ℔ Deensche *f* 142, *f* 143 verkocht. — Gerst. Nieuwe Zeeuwsche en Flackeesche met weinig aanvoer als voren wel opgeruimd, de beste partijtjes Winter van *f* 4 tot *f* 4,20, mindere van *f* 3,80 tot *f* 3,90; Zomer van *f* 3,60 tot *f* 3,80; mindere van *f* 3,50 per mud. Van andere soorten 132 ℔ nieuwe Nassau Dietsche in entrepot *f* 150 gedaan. — Haver onveranderd. Nieuwe Zeeuwsche en Overmaassche korte van *f* 2,50 tot *f* 3,30, Lange van *f* 2,10 tot *f* 2,60 per mud. De overige soorten zonder handel. — Boekweit door minder toevoer tot vorige prijzen beter afgegaan, op 140 ℔ nieuwe Noord-Brabandsche *f* 141, *f* 143, *f* 145, *f* 146; nieuwe Rijn *f* 137, *f* 140; nieuwe Vlaamsche *f* 136. — Paardenboonen als voren; nieuwe Zeeuwsche en Overmaassche van *f* 4,60 tot *f* 4,80; Duivenboonen van *f* 5,60 tot *f* 5,80; Witte Boonen wel zoo laag; Walchersche *f* 8,25, *f* 8,50; Zeeuwsche en Goessche van *f* 7,20 tot *f* 8,20; Bruineboonen slap; Walchersche *f* 8,40, *f* 8,50; Zeeuwsche en Goessche van *f* 7,20 tot *f* 8 per mud. — Erwten wel afgegaan, nieuwe Geldersche graauwe van *f* 11 tot *f* 13; Zeeuwsche van *f* 7 tot *f* 9; Zeeuwsche en Walchersche blaauwe van *f* 7,30 tot *f* 8,60 per mud. — Koolzaad wel zoo laag verkocht, Zeeuwsch naar kwaliteit van 53 tot 56 p. vl.

AMSTERDAM, 6 *November*. Tarwe met goeden handel aan consumtie tot vorige prijzen: 128 ℔ b. Pools. *f* 327; 131 ℔ Kub. *f* 260; 131 ℔ Rost. *f* 300, *f* 304; 128 ℔ o. Vries. *f* 270; 116 ℔ Gron. *f* 165; 120 ℔ n. Vriesche *f* 208; 129 ℔ Kub. *f* 252; 130 ℔ Rijn *f* 273, *f* 275. — Rogge met meerder handel aan cons. tot vorige prijzen: 118 ℔ Petersb. *f* 140 bij partij; 118 ℔ Arch. *f* 140; 124 ℔ Groot-Brab. *f* 158; 124 ℔ n. Geld. *f* 154; 127 ℔ Rost. *f* 162; 122 ℔ Pruiss. *f* 156; 119, 120 ℔ Odessa *f* 148, *f* 150. — Haver: 80 ℔ Fijne *f* 95. — Boekweit tot vorige prijzen wel van de hand gaande: 120, 121 ℔ Amersf. en Nijkerk. *f* 155, *f* 157; 118, 122 ℔ dito *f* 148, *f* 156; 118 ℔ Vries. *f* 148.

Koolzaad prijsh., verkocht: Gron. 60 p. vl.; Oostvr. 52 p. vl.; op 9 vat dadelijk in Oct. en Nov. 60 p. vl.; April 61 p. vl. — Lijnzaad in een doen met meer handel: 115 ℔ Tilsit *f* 260; 112, 113 ℔ Petersb. *f* 260; 113 ℔ dito *f* 270; in veiling: 106 ℔ Libau *f* 7,25; 100 ℔ Arch. *f* 6,75 per mud. — Raapolie dadelijk en op levering willig: op 6/w. *f* 36; vlieg. *f* 35 a *f* 35,25; Dec. *f* 34,75 a *f* 35; Mei *f* 35,25. — Lijnolie op 6/w. *f* 28,50; vlieg. *f* 27,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 35,25; vlieg. *f* 34,25. — Raapkoeken *f* 60 a *f* 65. — Lijnkoeken *f* 8 a *f* 10.

Van den 8sten. Tarwe met weinig handel tot vorige prijzen: 128 ℔ b. Pools. *f* 335; 130 ℔ Rijn *f* 273.

Rogge tot vorige prijzen aan consumtie verkocht; 126 ℔ Rostock. *f* 160.

Gerst in een doen: 97, 98 ℔ n. Vriesche Winter *f* 110, *f* 112.

Koolzaad, verkocht: Vriesch 46 p. vl.; o. Holst. 55 p. vl.; op 9 vat dadelijk 60 p. vl.; Nov. 60½ p. vl.; April 61 p. vl.; Sept. 60 p. vl.

Lijnzaad in een doen: 113 ℔ Tilsit *f* 240; 112 ℔ Taganrok *f* 262,50.

Raapolie dadelijk williger, op levering prijsh.: op 6/w. *f* 36,50; Vlieg. *f* 35,50; Dec. *f* 35; Mei *f* 35,50 a *f* 35,25.

Lijnolie op 6/w. *f* 28,50; Vlieg. *f* 27,50. Hennepolie op 6/w. *f* 35,25; Vlieg. *f* 34,25.

LONDEN, 3 *November*. Holl. Boter minder gevraagd en veel aangeboden, en werd voor betere merken 2 a 4 sh. lager afgegeven; de prijzen zijn genoegzaam nominaal; beste Vriesche 98 a 100 sh., beste Holl. 78 a 80 sh., beste Gron. 70 a 74 sh.

LONDEN, 6 *November*. Ten gevolge van geringen aanvoer van inl. Tarwe, konden houders heden 1 sh. boven de prijzen van ll. Maandag bedingen; vreemde soorten bedongen bij ruimen voorraad de notereng van dien dag. Gerst ruimer ter veil en 1 sh. lager. Haver goed prijshoudende; Boonen en Erwten onveranderd.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 8 *November.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 44¾, 44⅞, 44$\frac{13}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. 53; Dito dito 4 pCt. 69$\frac{11}{16}$; O. I. Leening 4 pCt. 68½; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 69⅞; Aand. Rijnspoorweg 4½ pCt. 74¾, 75. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 36$\frac{9}{16}$, 36¼, 36$\frac{9}{16}$. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 9, 9$\frac{1}{16}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 8⅞, 8$\frac{15}{16}$; Dito Binnenl. a 6 m. 3 pCt. 17¼, 17$\frac{5}{16}$, 17$\frac{5}{16}$; Coup. Ard. 5$\frac{9}{16}$, 5¾. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 23½, 23⅝, 23½; Dito Dito 4 pCt. 24½, 24¾, 24$\frac{9}{16}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 98⅛; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 98⅛; Certific. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 87¾, 88; Dito bij *Hope* 77⅜; Certific. van Inschrijving in Assignatien 6 pCt. 58⅜. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 65¾, 65⅞; Dito 2½ pCt. 34¼, 34½; N. Weener Aand. v. 250 fl. 240, 243; Braz. 5 pCt. 75½; N. Mexik. 5 pCt. 18½, ⅝; Peru 6 pCt. 18$\frac{15}{16}$, 19; Grenada 1 pCt. 12, $\frac{3}{16}$, 12; Handelm. kontant 128; Eng. Russen 90¾.

Braz. 1824 v. 200 p. st. 73½; Bl. Gr. Onbep. St. 1 pCt.; R. Gr. v. 100 p. st. 1 pCt.; Peru Coup. *f* 1¼.

De beurs was over het algemeen zeer onbeduidend. Zoowel onze binnenl. als alle vreemde fondsen blijven bij trage affaire nagenoeg als gisteren. Van laatstgenoemde waren alleen Portug. meer aangeboden.

Koers van het geld: Prolongatie 2½; Beleening 2½; Disconto 3 pCt. *Laatste Prijzen te 5 uren:* Integr. 2½ pCt. 44$\frac{13}{16}$; Ard. à 510 £ 8⅞ a $\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 17¼; Metall. 2½ pCt. 34$\frac{7}{16}$.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Mijne Echtgenoote TRIJNTJE DEELMAN beviel heden van eenen ZOON.

J. H. BRUINS,
Bakker in de N. Boteringestraat.

GRONINGEN, 4 November 1848.

*** Bevallen van eenen wélgeschapen doch dooden ZOON M. S. VAN COEVORDEN, geliefde Echtgenoote van

B. CATZ.

PEKELA, 6 November 1848.

*** Heden beviel voorspoedig van een' wélgeschapen ZOON R. C. M. HEERKENS, geliefde Echtgenoote van

R. J. TELLEGEN,
Med. Doct.

GRONINGEN, 7 November 1848.

*** GRONINGEN, 8 November 1848. Heden beviel zeer voorspoedig van eene wélgeschapen DOCHTER AALTJE DE VRIES, geliefde Echtgenoote van

J. BARLINCKHOFF,
Deurwaarder.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden beviel van eene DOCHTER WIBINA VAN KREGTEN, Echtgenoot van

E. DE VRIES.

GRONINGEN, 8 November 1848.

*** Getrouwd:

H. NIJHUIS
en
P. DREWES,

J. DE JONGH
en
S. C. DREWES.

GRONINGEN, 8 November 1848.

*** NIEUW-SCHEEMDA, 8 November 1848.
Heden zijn getrouwd:

T. K. HEMMINGA,
van *Nieuw-Beerta*,
en
G. S. LASTINGA,
van *Nieuw-Scheemda.*

*** Heden overleed tot mijne bittere droefheid mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, Jonkheer Mr. WITIUS HENDRIK DE SAVORNIN LOHMAN, *Lid van de Ridderschap en van de Staten der Provincie Groningen* en *Ontvanger van 's Rijks Directe Belastingen te dezer Stede*, in den ouderdom van bijna 47 jaren, na eene hoogst gelukkige echtvereeniging van ruim 19 jaren. Eene hevige ziekte maakte binnen weinige uren een einde aan zijn voor mij en mijne zeven Kinderen zoo dierbaar leven.

GRONINGEN, 2 November 1848.

F. I. H. DE RAKITZ,
Douairière DE SAVORNIN LOHMAN.

*** Heden avond overleed, in den ouderdom van ruim 73 jaren, mijn waarde Echtgenoot AREND NANNES STRUIK, na eene Echtvereeniging van 53 jaren, nalatende 8 Kinderen en 40 Kleinkinderen.

GRONINGEN, 3 November 1848.

ELSIEN DORIS,
Wedw. A. N. STRUIK.

*** Heden overleed mijn hartelijk geliefde eenige Zoon DAVID HENDRIK LIEUWENS, *Student in de voorbereidende Wetenschappen alhier*, in den ouderdom van bijna 19 jaren.

GRONINGEN, 6 November 1848.

J. VAN GIFFEN,
Wedw. LIEUWENS.

Eenige kennisgeving.

*** NOORDDIJK, 6 November 1848. Heden overleed, in den ouderdom van bijna 63 jaren, na eene langdurige en smartelijke ongesteldheid, mijn waarde Echtgenoot HENDRIK JANS BRUININGA, *Schepper van het Vierendeel, Assessor bij het Gemeentebestuur, President-Kerkvoogd der Hervormde Gemeente en Lid der Plaatselijke Schoolcommissie*, na eene gelukkige huwelijksvereeniging van ruim 39 jaren. Veel verliezen ik en onze Kinderen in hem; maar de overtuiging, dat allen, die den braven Man gekend hebben, zijner nagedachtenis hunne hoogachting en ons hunne deelneming niet onthouden zullen, benevens het vertrouwen op zijne betere standsverwisseling, lenigen onze smart.

J. L. VAN DIJKEN,
Wedw. BRUININGA.

*** PEIZE, 6 November. Heden overleed, tot onze bittere droefheid, in den gezegenden ouderdom van 73 jaren en 4 maanden, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader ALBERT LUNSCHE, in leven *Landbouwer* alhier.

J. LUNSCHE.

*** Heden overleed ons eenigst Kind LUIKEN, in den ouderdom van ruim 10 jaren.

Diep bedroefd geven wij hiervan kennis aan Vrienden en Bekenden.

GRONINGEN, 7 November 1848.

J. BERRELKAMP.
A. BERRELKAMP,
geb. **ONNES.**

*** BELLINGWOLDE, 7 November 1848. Heden ontvingen wij het voor ons Ouderlijk hart zoo innig grievend berigt, dat onze geliefde oudste Zoon JOHAN CHRISTOPH, *Student in de Medicijnen aan de Hoogeschool te Göttingen*, aldaar, aan de gevolgen van eenen zwaren val, in bijna twintigjarigen leeftijd is overleden.

Ds. **J. F. SCHÖNFELD.**
K. SCHÖNFELD, geb. **DE WAARD.**

. Heden is bij alle Boekhandelaren voorhanden: De TWEEDE DRUK van Dr. *H. J. SCHOUTEN* (*Med. Doct. te Amsterdam en oud-President eener Cholera-Commissie tijdens het heerschen der ziekte in 1832—1833 aldaar*), BEKNOPTE, DOCH VOLLEDIGE HANDLEIDING TOT DE WARE KENNIS EN ZEKERSTE GENEESWIJZE VAN DEN **AZIATISCHEN BRAAKLOOP**. .....*f* 0—75.

Dr. *H. L. VON GUTTCEIT* (*pract. Geneesheer te Orel*), BIJDRAGE TOT DE JUISTE KENNIS, VOORBEHOEDING EN BEHANDELING DER **CHOLERA** IN **1847—1848**. .... *f* 1—80.

. Bij **H. J. VAN VLOTEN**, Boekhandelaar te *Alkmaar*, is in het licht verschenen en alom verkrijgbaar gesteld:

HET OORDEEL

VAN HET

ONGELOOF ONZER DAGEN,

OMTRENT DE SCHRIFTEN DES NIEUWEN TESTAMENTS,

GETOETST AAN DE WAARHEID DER GESCHIEDENIS.

DOOR

Prof. ***H. W. J. Thiersch.***

Eerste Stuk, roijaal Octavo *f* **2 — 20.**

Met nog één Stuk van gelijken omvang en prijs, hetwelk nog in den loop der volgende maand zal afgeleverd worden, is dit Werk kompleet.

Dit boek zal zeker de belangstelling van elken Godgeleerde tot zich trekken, daar deszelfs inhoud is gerigt tegen het ongeloof der tegenwoordige *Tübinger School*, wier aanvallen bij ons publiek reeds bekend zijn, deels uit de bekroonde prijsverhandeling over de *Handelingen der Apostelen* van Dr. J. J. VAN OOSTERZEE, deels uit den *Paulus* van I. DA COSTA.

. **H. A. KRAMERS**, te *Rotterdam*, geeft heden uit:

CATECHISMUS DER PLANTKUNDE,

BEVATTENDE DE EERSTE BEGINSELEN DEZER WETENSCHAP, DOOR

H. KLOETE NORTIER, *Apotheker.*

MET EEN VOORWOORD VAN

F. A. W. MIQUEL.

Met 67 Houtsnêefiguren. Prijs 75 Cents.

Bij bovengenoemde is ook verschenen:

Johnston, CATECHISMUS VOOR LANDBOUWKUNDIGE SCHEIKUNDE EN AARDKUNDE. Naar de 16de uitgave vertaald door *J. R. E. VAN LAAR.* Met Heutsnêefiguren. Prijs 35 Cents.

G. J. Mulder, een Woord bij den *Catechismus der Landbouwkundige Scheikunde en Aardkunde* van *JOHNSTON.* Prijs 15 Cents.

Mr. ***S. C. Snellen van Vollenhoven***, de SCHADELIJKE INSECTEN in TUINEN, met de MIDDELEN tot derzelver verdelging, benevens eene opgave der voor Tuinen nuttige Insecten. Met Platen. Prijs *f* 1,40.

. Bij **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, komen van de Pers en zullen alom verkrijgbaar worden gesteld:

I. ***De derde, verbeterde en vermeerderde druk*** van het Werk getiteld:

COMPENDIUM DOGMATICES

ET

APOLOGETICES CHRISTIANAE.

In Scholarum suarum usum scripserunt *L. G. PAREAU* et *P. HOFSTEDE DE GROOT, Theologiae Professores in Academia Groningana*, à .... *f* 2—75.

II. **DE**

DECLAMATIE;

OF DE KUNST VAN

DECLAMÉREN OF RECITÉREN

en van de MONDELIJKE VOORDRAGT of UITERLIJKE WELSPREKENDHEID in het ALGEMEEN, door Mr. *B. H. LULOFS*, Hoogleeraar te *Groningen.* Ten gebruike voor Studenten en voor elk een', die in het openbaar lezen of spreken moet.............................. *f* 3—90.

AANBESTEDING.

Op DONDERDAG, den 23sten November 1848, des middags te twaalf uur, zal, onder nadere approbatie, in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT, aan het GOUVERNEMENTSHUIS te *Assen*, worden aanbesteed:

Het AFBREKEN van de **OUDE** en het OPBOUWEN van eene **NIEUWE KERK** voor de HERVORMDE GEMEENTE te ***Gieten;*** het BOUWEN van een afzonderlijk **CATECHISEER-LOKAAL**, alsmede het doen van HERSTELLINGSWERKEN aan den **TOREN;** een en ander met BIJLEVERING van MATERIALEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en Opbod. Het betrekkelijke Bestek en de Voorwaarden, waarnaar opgemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, van af den 12den November, ter lezing voorliggen: te *Assen* aan het GOUVERNEMENTSHUIS en in de Logementen van DONKER, SOMER en HOFSTÉ; te *Gieten* in het GEMEENTEHUIS; te *Gasselter-Nijeveen* bij de Wedw. BAKKER; te *Meppel* in het HEEREN LOGEMENT; te *Smilde* in de VEENHOOP; te *Hoogeveen* in het POSTHUIS; te *Koevorden* in de KOPPEL PAARDEN; te *Groningen* bij VAN DER LAAN; te *Hoogezand*, te *Veendam* en te *Wildervank* in het GEMEENTEHUIS.

De aanwijzing in loco zal worden gedaan den 20sten November, des voormiddags; terwijl nadere Informatiën te bekomen zijn aan de bureaux van den Hoofd-Ingenieur A. KOMMERS, P.z., en den Ingenieur J. A. VAN DORTH, beide te *Assen.*

. De **BURGEMEESTER** der **GEMEENTE** *ZUIDHORN* maakt door deze bekend, dat de **PASSAGIE** over de *BRILKLAP*, onder *ZUIDHORN*, wegens NOODZAKELIJKE HERSTELLINGEN, zal ***GESTREMD*** zijn VAN AF MAANDAG, DEN **13**DEN TOT MAANDAG, DEN **20**STEN NOVEMBER 1848.

ZUIDHORN, 7 November 1848.

De Burgemeester voornd.:
ABRESCH.

VERKOOP VAN PAARDEN.

Op ZATURDAG, den 11den November 1848, des voormiddags te 11 uur, zullen, ten verzoeke en ten Huize van den Heer P. WIERSEMA, buiten de Heerepoort, te *Groningen*, publiek worden verkocht, op 6 maanden Krediet: 4 Stuks beste **WERKPAARDEN**, gebruikt geweest bij het aanleggen van den Kunstweg bij *Bareveld.*

Mr. **J. W. QUINTUS**, *Notaris.*

VERKOOP VAN OPREGT ZEEUWSCH HOUT.

Op MAANDAG, den 13den November 1848, des voormiddags te 10 uur, zal, bij de Ebbingeboog, aan de Spilsluizen, bij uitmijning worden verkocht: Eene Lading extra mooije en zware **IJPEN BOOMSTAMMEN** van 10—20 Duimen dikte en diverse lengte, direct uit *Zeeland* door Schipper JOOSTEN aangevoerd.

FIRMA **Steen & Comp.**

Heidegronden,

geschikt voor ONTGINNING.

De Notaris **TADEMA**, te *Oosterwolde*, zal, op MAANDAG, den 13den November 1848, des namiddags te 2 uur, in het LOGEMENT *DE GOUDEN KLOK*, te *Oosterwolde*, in het openbaar, finaal verkoopen:

I. Eene **ZATHE**, bestaande in eene hechte en ruime HUIZING en SCHUUR met vruchtbare BOUW-, WEIDE- en HOOILANDEN, BOSCHGRONDEN en uitgestrekte HEIDEVELDEN, te *Haule*, bij ALBERT HENDRIKS DE BOER in huur; geveild in 10 perceelen.

II. Een groot Stuk **HEIDEVELD**, het *MANDEVELD* genoemd, Oostwaarts van deze Zathe gelegen; in 19 perceelen.

Deze Vastigheden, te zamen groot Tweehonderd Bunders, liggen nabij het Vaarwater van Haulerwijk, op ruim een half uur afstands van de Kolonie Veenhuizen.

III. Het **VEEN** of de **KLIJN**, in voorschrevene Zathe en Heideveld aanwezig; in 7 perceelen.

IV. Een Stuk uitmuntend **HOOILAND**, groot 2 Bunders, 3 Roeden, gelegen op de *Seijersmaad*, onder *Oosterwolde;* in 2 perceelen; en

V. Eene **HUIZING EN TUIN**, in de *Buren*, te *Donkerbroek;* in 2 perceelen.

Alles zoodanig op den 16den October 1848 in veiling is gebragt.

Zijnde geboden op No. 1 *f* 8515,00, No. 2 *f* 965,00, No. 3 *f* 676,00, No. 4 *f* 1330,00, en No. 5 *f* 330,00.

GROOTE HOUTBOELDAG.

Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op MAANDAG, den 13den November 1848, des voormiddags precies te 10 uur, op den **HUIZE BYMA**, te *Faan*, Gemeente *Oldeherk*, publiek te verkoopen:

Pl. min. **350** stuks op Stam staande **zware EIKENBOOMEN**, alsmede eenige perceelen **KAPHOUT.**

De Boomen zijn dagelijks op aanwijzing van den TUINMAN te bezien.

Mr. D. ROESSINGH.

VERKOOP van KORINTEN.

Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal, op WOENSDAG, den 15den November 1848, des middags te 12 uur, ten Huize van den Logementhouder W. H. KLEIJNDIJK, te *Delfzijl*, publiek, bij contant Geld, verkoopen:

22 Kleine Vaten **KORINTEN**, in zeer ligte Fusten, en een partijtje **DITO LOSSE**, te zamen wegende **9534** Nederl. ₶.

Alles onbeschadigd geborgen uit het gestrande SCHIP *EMMA*, komende van *CEFALONIA* en opgeslagen in het Pakhuis te *Delfzijl.*

. Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van K. T. TAMMINGA & Co., op Vrijdag, den 17den November 1848, des avonds te vijf uur, ten Huize van den Logementhouder H. T. ZUIDEMA, te *Meeden*, in openlijke veiling te verkoopen:

Eene voor korte jaren nieuw gebouwde **STEEN- en PANNENFABRIJK**, *WERKLUST* genoemd, met de daarbij behoorende GEBOUWEN, AANHOORIGHEDEN en LANDERIJEN, te zamen groot 10 Bunders, 59 Roeden, 90 Ellen, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 50 — 00, alles staande en gelegen aan het Hoofddiep en den Grindweg te *Kloosterholt*, Gemeente *Scheemda.*

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

. Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van den Heer H. SMITH, op VRIJDAG, den 17den November 1848, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Logementhouder H. T. ZUIDEMA, te *Meeden*, in openlijke veiling te verkoopen:

Eene **BEHUIZING** en een **TUIN**, staande en gelegen nabij de Kerk, op het aangenaamste gedeelte te *Meeden*, tot velerhande Affaires geschikt.

B. HAITZEMA VIËTOR.

Door bijzonder toeval biedt een DOCTOR in de GENEES- en VERLOSKUNDE, op een der bloeijendste Dorpen in de Provincie *VRIESLAND*, zijne **uitgebreide** en **winstgevende PRACTIJK** en nieuw **HUIS** met **STALLING** en fraaijen **TUIN** ter **verkoop** aan. Adres met *franko* Brieven, onder Letters IJ. Z., bij den Boekhandelaar J. SWARTS, te *Leeuwarden.*

UIT DE HAND TE KOOP:

Het oude **TIJGERPAARD**, zijnde eene van ouds bekende neringdoende **HERBERG**, gelegen in de Nieuwe Ebbingestraat. Te bevragen bij J. R. VAN DER VEER, te *Groningen*, aan het Zuiderdiep.

BIJ TOEVAL TE HUUR,

om dadelijk te aanvaarden: eene goed GEMEUBELEERDE **BOVEN-VOORKAMER**, bij den Koopman W. REINDERS, Noordzijde aan de Groote Markt.

KLEEDINGMAGAZIJN

van **J. R. MEDDENS**, *te Groningen*,
heeft ontvangen:

Russisch Laken, Duffelsche waterdigte Mantels, Winte[r]jassen en Paletots, Vesten en zware Broekstoffen, Pelze[n] Kragen, Moffen, Boatinnes, Wollen Ondergoederen, Wi[n]terpetten en Hoeden; alle extra goederen en tot zeer l[age] prijzen, à contant.

N. G. JONGEBLOED,

aan de Groote Markt,

heeft de eer, zijne geëerde Begunstigers te berigten, [dat] hij ontvangen heeft de MODELLEN van **DAMES WINTERHOEDEN**; alsmede LINTEN, BLOEMEN en V[E]REN; beveelt zich ten vriendelijkste in eens ieders gun[st].

T. M. HEIDEGGERS

berigt hare geachte Begunstigers, dat zij ontvangen hee[ft] NIEUWE MODELLEN voor MANTELS, echte FRA[N]SCHE ZIJDE, FRANSCHE MERINOSSEN, MOUSEL[INES] DE LAINES en **WINTERSTOFFEN, ENZ.**

Ondergeteekende maakt hare geëerde Begunstig[ers] bekend, dat zij ontvangen heeft NIEUWE MODELLEN van **WINTERHOEDEN**, alsme[de] VEREN, BLOEMEN en LINTEN.

F. VAN SLOGTEREN,
op den hoek van de Peperstraat, te *Groning[en]*

Bij L. J. AKKER,

in de Zwanenstraat,

bij wien getrokken is in de 2DE KL. der 206de K. N. **LOTERIJ**, de *f* **20,000**, en in [de] 3de KL. de *f* **2,500**, benevens meer andere PRIJZEN, is nu wederom getrokken in de 4de KL. op *een heel lot*, No. **7578**, een **PRIJS** van *f* **100[0]**

Dezelve heeft zijne KASTEN van **GOUD- en ZI[L]VERWERKEN** ruim voorzien.

Parfumerien.

De l'Huile de Macquer à *Par[is]*

Brevet d'invention 1848. — Avec elle on n'a qu'une ou de[ux] fois par semaine se frotter jusqu'à la peau les cheveux po[ur] qu'ils se rendent fermes et ne tombent plus.

De l'Huile de Labarraque [à] *Paris.* De l'huile qui est seulement connue à distrai[re] **LE MAL DE TÊTE.**

C'est la seule qui est approuvée.

TANDPOEDER van *Prof.* ***J. Girardin.*** hetwelk de vuilste en zwartste Tanden ivoo[r]wit maakt, den worm en de kalkaangroeijing belet, al[le] bederf en invreting van scheurbuik wegneemt, alle Tande[n] en Kiezen tot in den hoogsten ouderdom vastmaakt, [en] mond en adem frisch houdt; à 60 Cents het DOOSJE.

Te *Groningen* ALLEEN verkrijgbaar
bij **J. HUIZINGA**, in de Zwanenstraat,
tegenover den Put.

J. COURDY,

KAPPER in de Poelestraat,

maakt aan zijne geërde Begunstigers bekend, dat hij vo[or] den Winter een assortement **GEZONDHEIDS-PARUIKEN** in voorraad heeft, alsmede BANDEAUX, TOUREN, VLECHTEN en verschillende soorten van PARFUMERIËN, waaronder de opregte **POMMADE** van de[n] Doctor DUPUIJTREN; verzoekt vriendelijk recommandati[e].

Bij den Vleeschhouwer **G. BOUMAN**, in d[e] Gelkingestraat, is op heden geslagt: een bu[i]tengewoon puik, blank en vet **ZOETEMELKSKALF**, zonder weêrga.

KOPER, ZINK, BLIK, TIN, ENZ.

Bij den ondergeteekenden is steeds voorhanden een volledig assortement van **ROOD e[n] GEEL KOPER**, in BLADEN van onderscheidene GROOTTE en DIKTE, ook ROEDEN of STAVEN voor BOUTEN, van verschillende afmetingen, o[ok] ROOD KOPEREN en GEEL METALEN BELEGBLADEN en beste COMPOSITIE SPIJKERS, ZINK in BLADEN van alle soorten, waaronder *extra breed*, geslepen e[n] gewone HAARDPLATEN, DAKBLADEN, om het Da[k] zonder solderen bijna potdigt te sluiten, WATERBUIZEN, ZINK in BLOKKEN, SPIJKERS, DOORGESLAGEN BLADEN als VLECHTWERK, BLIK va[n] al de voorkomende Merken. Extra best **BANCA** en pui[k] puik **ENGELSCH TIN**, in kleine Blokken van slecht[s] 14 Ned. ₶, zacht en zuiver van alooi.

Ook is bij hem op verlangde maten en zwaarten te bekomen: ZWAAR KOPERWERK, als BODEMS en PLATEN voor DISTELEER- en BROUWKETELS, SUIKERPANNEN, BEKKENS en HELMSTUKKEN, alles tot ze[er] billijke prijzen, volgens Prijscourant; wordende mede h[et] OUD ROOD en GEEL KOPER en ZINK in betaling genomen.

ROTTERDAM, October 1848.

W. VAN HOUTEN.

LET WEL!

UIT DE HAND TE KOOP: best nieuw **TOUW** en andere **GEREEDSCHAPPEN**, zeer geschikt voo[r] **Molenmakers**, bij de Wedw. SCHUT, te *Midlaren*, Gemeente *Zuidlaren.*

Er wordt gevraagd, op 1ste HYPOTHEEK *f* **1000** a *f* **1200**, op te schieten in Novemb[er] 1848, of gedeeltelijk op Mei 1849. Te bevragen bij den DRUKKER DEZER.

---

2 Schoenmakersknechten,

hun Werk goed verstaande, kunnen dadelijk **WERK** bekomen bij B. AHLBRINCK.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen;* medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

OCTOBER en NOVEMBER 1848.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
29	754,64	753,97	752,72	9,3	12,5	11,3	0,91	0,94	0,96	Z.Z.O.	Z.	Z.Z.W.	betrokken.	regen.	regen
30	753,53	753,47	752,37	8,5	12,4	10,8	0,95	0,90	0,95	Z.W.t.Z.	Z.Z.W.	Z.Z.W.	bewolkt	bewolkt	»
31	749,40	750,17	751,28	10,8	12,6	9,2	0,95	0,88	0,87	N.t.W.	N.	N.	regen.	betrokken	betrokken.
1	752,07	751,62	751,24	7,0	11,3	8,9	0,93	0,88	0,90	W.	Z.W.	Z.Z.W.	mistig	»	»
2	751,82	752,70	753,85	7,9	10,5	7,0	0,93	0,83	0,93	Z.W.	W.N.W.	Z.W.	betrokken.	bewolkt.	bewolkt
3	752,79	751,41	748,15	7,7	9,2	8,3	0,91	0,87	0,91	Z.Z.W.	Z.	«	regen	betrokken.	regen
4	743,16	743,20	746,84	5,9	6,1	8,7	0,88	0,82	0,82	N.	N.t.O.	N.t.O.	betrokken	betrokken	betrokken.

Gem. Stand: 757,23 — 11,3 — 0,90 — Regen: 78,4 strepen.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 10*den November* 1848, *no.* 90.

(Vervolg der Nieuwstijdingen.)

betrekkingen van Limburg konden alzoo ook slechts door verdragen worden gewijzigd. Onmiddellijk bij zijne zending naar 's Hage was den rijksgezant te laat gegeven, om over beide punten met de Nederlandsche regering in onderhandeling te treden; tot nu toe was nog geen antwoord ontvangen. *Het rijksministerie zag echter in deze omstandigheid geen onwil van de Nederlandsche regering, maar alleen het gevolg van de groote moeijelijkheden en wijdloopige bezwaren, welke bij deze aangelegenheid moeten ontstaan; in zoodanigen stand der zaken zou de Nationale Vergadering toch niet van voordeel zijn, om tegen eenen bevrienden naburigen staat strenge executive maatregelen te nemen.* — Wel is in de nieuwe Nederlandsche Grondwet bepaald, dat de betrekkingen van Limburg tot Duitschland ongekrenkt zouden blijven, doch wordt in art. 2 het bepalen van nieuwe grenzen voor de verschillende provinciën van Nederland voorbehouden; hierin schijnt de mogelijkheid te liggen, dat door eene nieuwe bepaling der grenzen van Limburg eene scheiding van het Duitsche gebied zou kunnen ontstaan; op eene door het rijksministerie gedane, daarop betrekking hebbende vraag is door den Nederlandschen gevolmagtigde bij het Duitsche centraal bestuur de officiele verklaring gegeven, dat zulk eene scheiding van het Duitsche gebied door eene nieuwe grensbepaling van Limburg geenszins bedoeld werd, en ook in geenen deele volgen zou. Nog moest in aanmerking worden genomen, dat *de Limburgsche afgevaardigden zelven verklaard hebben, dat de Limburgers geene volkomene scheiding van Nederland willen.* (Hevige reclamatiën der linkerzijde); dit is eene daadzaak, en daarom behoort daarop opmerkzaam worden gemaakt. Het rijksministerie zou overigens generlei beperking van de regten van Duitschland toegeven en in geen Duitschen afzonderlijken staat een voor het geheel nadeelig particularismus dulden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 November.

Eindelijk is Frankrijk in het vol bezit zijner nieuwe grondwet. Heden is zij, na de gedane herziening, in de Nationale Vergadering definitivelijk aangenomen niet eene meerderheid van 739 tegen 30 stemmen. Na al de weifelingen en de soms onderling strijdige besluiten der Vergadering, is zulk eene bijna algeheele eenparigheid zeer bevreemdend, maar ook zeer gelukkig.

Toen de president *Marrast*, na den uitslag der stemming, in naam van het Fransche volk de aanneming der constitutie als grondwet der republiek geproclameerd had, en deze afkondiging met een van alle kanten opgaand geroep van: leve de republiek! ontvangen was, deed de minister van binnenlandsche zaken *Dufaure* den volgenden voorslag: „ Mijne heeren! de Regering is van gedachte, dat het groot en gewigtig besluit, zoo even door de Vergadering genomen, niet op de gewone wijs behoort afgekondigd te worden; zij zou willen, dat die afkondiging gelegenheid gave tot eene nationale plegtigheid. Derhalve verzoekt zij u, eene commissie te willen benoemen, om zich daarover met de Regering te verstaan. Het feest behoorde eerstdaags plaats te hebben." Op dit voorstel besloot de Vergadering, onverwijld in hare bureaux over te gaan, om nog heden de bedoelde commissie te benoemen.

[Eenige afgevaardigden willen, dat het nationale feest niet in Parijs, maar te Versailles zal worden gegeven. Men houdt deze laatste afgevaardigden voor aandeelhouders in den spoorweg tusschen die beide steden.]

— De echtgenoot van den heer *Marrast* is dezer dagen van een' zoon bevallen, welke in de Protestantsche kerk is gedoopt, en waarover de generaal *Cavaignac* als getuige heeft gestaan. Deze gebeurtenis geeft nog al opspraak, en men kan het zich niet begrijpen van een' kandidaat voor het onder-voorzitterschap der republiek, dat hij ditmaal de R.-Cath. kerk heeft voorbijgezien. Sommigen meenen, dat het gebeurde alleen heeft gestrekt om de Engelsche Koningin *Victoria*, met welke de heer *Marrast* van de zijde zijner echtgenoot eenigermate verwant is, te believen.

— De verkiezing van *Louis Bonaparte* wordt zoo zeker geacht, dat hij zelf reeds zijn aanstaand ministerie heeft opgemaakt, of — hetwelk waarschijnlijker is — dat men reeds durft opgeven, wie zijne ministers zijn zullen.

Reeds nu meent men echter te bespeuren, dat zich tegen *Louis Bonaparte* eene reactie opdoet, die gedurig sterker wordt, en dat vele lieden, — deels uit weerzin, om andermaal onder een keizerlijk bewind te geraken, deels uit vrees voor hernieuwden burgeroorlog, daar men meent, dat de republikeinen zich zelfs met de wapenen verzetten zouden, — de verkiezing van dien kandidaat beginnen tegen te werken.

— Men leest in de bladen der Roode Republiek: „ Democratisch banket tot verbroedering van alle Europesche volkeren, à 1 franc, 50 centimes. — Dit banket zal gepresideerd worden door den heer *Ledru-Rollin*, op Zondag, den 12den November, des morgens om 11 uur.

„ P.S. Als *Ledru-Rollin* niet kan presideren, wordt aan hem, die 't eischt, het geld terug gegeven."

Van den 5den. Bij gelegenheid dat de Regering door salvo's uit het geschut, voor het hôtel der invaliden, gisteren avond aan de menigte heeft laten verkondigen, dat de Constitutie was aangenomen, heeft het gebulder van het geschut overal, doch voornamelijk in de voorsteden, schrik en ontzetting doen ontstaan. Men kan zich kwalijk een denkbeeld vormen van de ontsteltenis der menigte, die zich op de straat bevond, toen zij plotseling in den avond, tusschen 6 en 7 uur, terwijl het hevig stormde en stortregende, het kanon hoorde lossen. Bijkans algemeen duchtte men, dat de bloedige tooneelen van Junij hervat stonden te worden; of dat er een nieuwe oproer was uitgebroken, en wel in eenen Bonapartistischen zin.

[Intusschen trekt men uit deze zoo algemeene ongerustheid eene geruststellende bedenking; zij is deze: „dat juist die schrik bewezen heeft, dat de klassen, die het Junij-oproer ondernomen hebben, verre zijn van thans aan eenen nieuwen opstand te denken; — dat de Regering op dit oogenblik den blinden, maar noodzakelijken invloed over die klassen bezit, met welke de kracht, die zij zich heeft weten te geven, haar bekleed heeft; — kortom, dat de stoffelijke rust zoo goed als verzekerd is. De zedelijke is het echter nog in geene deele. De houding der clubs, die zich bijna alle in kies-vereenigingen veranderd hebben, geeft er de blijken van.]

— Te Madrid wordt thans de algemeene aandacht bezig gehouden door het proces tegen den advokaat Don *Angel de la Riva*, beschuldigd van op de Koningin te hebben geschoten. De doodstraf is tegen hem geëischt.

Tusschen den Koning en de Koningin heerscht sedert eenigen tijd de beste verstandhouding! — zoo berigten de Spaansche dagbladen.

Van den 6den. De *Moniteur* bevat heden eene lijst van benoemingen voor de orde van het legioen van eer, zoo lang als er nog immer te voren eene geweest is. De heer *Duchatel*, dien men beschuldigde, dat hij deze orde als munt voor de verkiezingen gebruikte, wordt nog door den generaal *Cavaignac* overtroffen. Bijna 500 benoemingen zijn er onder het leger geschied, waarvan geen corps is vergeten.

— In de zitting van heden zijn de beraadslagingen voortgezet over de gewijzigde begrooting voor het jaar 1848. De bezoldiging der leden van den staatsraad heeft ditmaal aanleiding gegeven tot menigvuldige aanmerkingen. Eenige afgevaardigden hebben de thans in behandeling zijnde begrooting een *Minotaurus* genoemd, „ *die zich vetmest met het zweet en bloed der bevolking;*" zij hebben gewild, dat voortaan geene hoogere bezoldiging van staatswege zou worden verstrekt, dat van 10,000 fr. Anderen zijn met kracht tegen dat denkbeeld opgekomen. De heer *de Kerdrel* heeft beweerd, dat de Staat bekwame ambtenaren behoorlijk moet bezoldigen, wilde men niet het bewind zien vallen in handen der middelmatigen, en alzoo geraken tot eenen regeringsvorm, dien men gerustelijk zou kunnen bestempelen met den naam van *Mediocratie.*

— *Lodewijk Napoleon* heeft een staatkundig programma uitgevaardigd en wil Europa hervormen in eene groote familie of vereeniging van nationaliteiten.

— Het Constitutie-feest zal op Zondag e.k. te Parijs en op Zondag daarna in de departementen worden gevierd. Uit ieder departement zal eene deputatie aan het feest der hoofdstad deelnemen.

— Een officier schrijft aan de *Presse:*

„ Men heeft aan elke kompagnie der korpsen van het leger twee exemplaren eener levensbeschrijving van generaal *Cavaignac* gezonden. — Alzoo zullen wij in het vervolg den soldaat de reglementen niet meer instampen, maar hem over de groote deugden en militaire talenten van den generaal onderhouden. (De brochure schrijft de verovering van Algiers en het *geluk*, dat Frankrijk thans geniet, alleen aan *Cavaignac* toe.)

— Men schrijft uit Londen aan de *Assemblée Nationale:*

„ Al de leden der Fransch-Koninklijke Familie, die thans Claremont bewonen, gevoelden dezer dagen eene ongesteldheid, die al de kenteekenen openbaarde van vergiftiging. Het gerucht daarvan verspreidde zich zeer spoedig en werd gegrond bevonden. Daar de hertog *van Nemours* niets gebruikt had dan een glas water, heeft men, hetgeen nog in het glas was, onderzocht en gezien, dat het inderdaad een vrij hevig werkend vergif bevatte, doch tevens ontdekt, dat het voorkwam uit de koperen pijpen en vergaarbak, waarin men op het kasteel Claremont het water bewaart. Door de zorg van doctor *Clarck*, is de Koninklijke Familie thans weder geheel hersteld."

BELGIE.

BRUSSEL, 5 November.

Te St. Roch (in België) heeft zich eene commissie gevormd, die vraagt: oude kleederen, kale hoeden en bijna versleten schoenen, te goed om weg te werpen en te weinig waard tot verkoop, ten einde daarmede Vlaanderens armen te kleeden en te dekken.

De dagbladen zien hiervan veel goeds te gemoet, en wenschen, dat aan de gedane roepstem gehoor worde gegeven, opdat de menschlievende Societeit van St. Roch de armen van België, vóór de koude komt, onder haren wijden mantel dekke.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 6 November.

Z. M. de Koning zal zich, naar men verzekert, in den loop dezer week naar Tilburg begeven en daar eenige dagen doorbrengen. — Men verwacht vóór dien tijd de zamenstelling van het nieuwe ministerie en de uitvaardiging van deszelfs programma.

— Tusschen de gevolmagtigden van Z. M. den Koning der Nederlanden en H. M. de Koningin van Groot-Brittanje en Ierland is, den 31sten Augustus jl., te 's Gravenhage, eene overeenkomst gesloten, houdende *nadere additionele artikelen* tot het den 4den Mei 1818 te 's Gravenhage gesloten traktaat tot wering van den slavenhandel.

AMSTERDAM, 6 November.

Heden namiddag te een uur heeft de weleerwaarde zeer geleerde heer *H. C. Millies*, theol. dr., het hem opgedragen hoogleeraarsambt bij het Koninkl. Luth. Seminarium hier ter stede plegtig aanvaard met het houden eener latijnsche redevoering.

— Uit een' bijzonderen brief, geschreven te Batavia, den 26sten Augustus ll., is gebleken, dat, bij de komst van den generaal *Michels*, die van Padang elken dag te gemoet gezien wordt, de generaal *van der Wijck* het kommandement van het leger aan den eerstgemelden zal overdragen en daarna onmiddellijk naar het Vaderland vertrekken; het leger is daarmede bijzonder ingenomen.

Van den 8sten Heden hield de hoogleeraar *den Tex* in de groote gehoorzaal onzer doorluchtige school, de eerste voorlezing van den door hem aangekondigden *openbaren cursus* over de Staatshuishoudkunde. De algemeen bekende geleerdheid van dezen redenaar en het hooge gewigt des onderwerps hadden vele en voorname hoorders naar het Athenaeum gelokt.

UTRECHT, 6 November.

Er zijn er, die gissen, dat de benoeming van den heer *van Panhuys* tot gouverneur van Vriesland, de voorlooper is van die van den baron *van Heemstra* [thans minister ad interim van de Hervormde eeredienst; welk departement — naar men zegt — met dat van de R.-C. eeredienst eerstdaags zal worden opgeheven] tot gouverneur van Groningen. (*Nederl.*)

[Is het waar, dat de benoeming van den heer *von Panhuys* tot de gewigtige betrekking van gouverneur van Friesland, Vrijdag geschied is, zonder medeweten van eenig minister, buiten dien van binnenlandsche zaken? — Zoo ja, dan wordt de ministeriële homogeniteit bij ons nog weinig geëerbiedigd. Nog op den avond vóór de benoeming was er raad van ministers geweest en dáár was die benoeming onbekend. (*Nederlander.*)

Men twijfelt aan de gegrondheid van die gissing, aangezien dienaangaande hier ter stede [te Groningen] nog niets is bekend.]

LEEUWARDEN, 3 November.

Men verneemt, dat de heer *G. van Wageningen*, wethouder dezer stad, aan Z. M. den Koning verzocht heeft, eervol ontslag uit voornoemde betrekking te mogen erlangen. Deze stad verkeert dus in het zeldzame geval, dat alle wethouders *of* reeds hun eervol ontslag bekomen hebben, *of* het verlangen.

MEPPEL, 6 November.

Naar men verneemt, is Dingsdag jl., bij het naar huis gaan van de jaarmarkt te Steenwijk (het zoogenoemde Elfduizend), te Nijensleek een verschrikkelijke moord gepleegd. Een jongen en een meisje aldaar in eene herberg zittende, om het afscheid te drinken, kwam een ander jongen binnen, terwijl de eerste even van zijne plaats ging; de inkomende nam zijne plaats naast het meisje in, en vroeg haar om met hem te drinken, hetwelk zij aannam, toen de eerste juist weer binnen kwam; dat ziende, vertrok hij terstond, zeggende: *dit zal uw of mijn leven kosten*, waarop even later de beide overgeblevenen insgelijks vertrokken, en buiten de deur door den eerste werden aangevallen en den jongen drie sneden aan 't hoofd toegebragt, waaraan hij reeds Woensdag morgen te 6 uur overleden is.

— Donderdag j.l. zijn alhier, op den zoogenoemden Allerheiligen Donderdag, 496 wagens en 454 stuks vee aanwezig geweest; het getal jongens en meisjes was zoo groot, dat het ieders aandacht trok; alles, wat zeer te verwonderen is, liep rustig af.

ASSEN, 6 November.

Den 3den zijn hier de wetten tot verandering der Grondwet op de bij Koninklijk besluit voorgeschrevene wijze afgekondigd. De burger-societeit alhier heeft deze plegtigheid gevierd door eene opzettelijke bijeenkomst der leden, onmiddellijk na de afkondiging. Het bestuur derzelve had den heer *W. J. Meinsma*, secretaris dezer stad, verzocht, om bij die gelegenheid tot de leden en het verdere publiek eene toespraak te houden; deze voldeed daaraan, door in eene zeer passende rede de vergadering te wijzen op het gewigt des oogenbliks, en allen op te wekken, om hunne staatsburgerlijke regten met belangstelling en naauwgezetheid uit te oefenen, en in de te doene keuzen zich noch door vriendschap, noch door vijandschap, noch door eenige andere personele beschouwing te laten afbrengen van het wezentlijk heil des vaderlands. „ Nederland heeft zijne toekomst in de „ hand," — aldus sprak, onder anderen, de altijd voor het welzijn zijner medeburgers ijverig werkzame redenaar, — „ mits het de regten waardere en naar behooren gebruike, „ die het onder het verlicht bestuur van *Willem II* heden „ ontvangt. Die zich zelf helpt, dien helpt God. Onze voor„ ouders hebben steeds zelfstandigheid getoond: dat wij die „ ook in onze keuzen aan den dag leggen."

GRONINGEN, 9 November.

Uit eene zekere bron hebben wij vernomen, dat op morgen avond de vereeniging van stemgeregtigden, onder den naam *Concordia*, van wier oprigting alhier wij in een vorig nommer melding maakten, eene bijeenkomst zal houden, waarin het reglement, waarnaar die vereeniging zal worden bestuurd, zal worden aangeboden door de commissie, met de redactie daarvan belast, en het bestuur dier vereeniging zal worden benoemd; zoodat wij eerlang, en wel zeer spoedig, mogen verwachten, *Concordia* in het algemeen belang handelende te zien optreden.

Aangenaam is het ons, tevens te kunnen vermelden, dat er welligt zeer spoedig eene aaneensluiting van deze vereeniging aan andere, met hetzelfde doel opgerigte vereenigingen, zoowel hier als elders, zal tot stand worden gebragt.

— Heden namiddag vergaderde in het huis *de Beurs* eene reeds voor eenige dagen geconstitueerde vereeniging van kiesgeregtigden dezer stad, en welke in eene vorige voorloopig gehoudene bijeenkomst tot haren voorzitter verkozen had den heer JOH. SWAAGMAN, JR., en tot haren secretaris den heer E. DOMMERING. — In deze Vergadering, welke door een 50tal kiesgeregtigden werd bijgewoond, heeft de vereeniging den naam aangenomen van *Vrijheid en Orde;* en voorts met eenparige stemmen (uitgezonderd ééne) besloten, hunne keus tot een lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal te vestigen op den heer mr. B. Wichers, thans lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Eveneens had hier heden namiddag in het Concerthuis eene voorloopige bijeenkomst plaats van andere kiesgeregtigden, die zich almede, kon het zijn, wenschten te vereenigen tot het doen van keuzen voor de Staten Generaal. Wij verwijzen dienaangaande verder naar de in dit nommer door deze vereeniging geplaatste oproeping.

— Het Provinciaal Geregtshof heeft, bij arrest van heden, zekeren VITAL KIRNDORFER, oud 34 jaren, — van beroep slotenmaker, geboren en wonende te Amberg, in Beijeren, — ter zake van op Zondag, den 3den September laatstl., na den afloop der openlijke voormiddag-godsdienstoefening in de Broerkerk hier ter stede, een aan de binnenzijde van eene der kerkdeuren hangende armbus met geweld opengebroken — en daaruit eenig geld ontvreemd te hebben, — veroordeeld, uit aanmerking van het gering bedrag der ontvreemde som, tot eene correctionnele gevangenisstraf voor den tijd van drie jaren.

— In den voornacht van den 6den op den 7den dezer is ten huize der erfgenamen van S. J. MEIJER, te Kalkwijk, gemeente Hoogezand, een stoutmoedige diefstal gepleegd door minstens zeven manspersonen, welke de bewoners hebben mishandeld en aan den knecht en de meid vrij belangrijke wonden hebben toegebragt. Het gestolene bestaat uit 7 muntbiljetten van *f* 10, twee gouden vijfguldenstukjes, eenige rijksdaalders en tienstuiverstukjes, eenige ovaal ronde gewerkte zilveren gespjes, eene groote, langwerpig vierkante, ouderwetsche zilveren gesp, zoo als de vrouwen plagten te dragen, twee zilveren roomlepeltjes, een zilveren theeschulpje, eene met zilver gemonteerde breischeede, een' zilveren naaldenkoker, een rijpennetje en vingerhoed, twee scharen met zilveren oogen en ketting, twee flacons, een zilveren knipje met koralen beursje, waarin eenig geld, een breed gouden oorijzer met kroonstiften, eene [illegible] koperen lamp, eene hoeveelheid spek en eenig vleesch, boter en kaas.

De regter commissaris en officier van justitie, in den avond van den 7den van het misdrijf kennis hebbende bekomen, hebben zich onverwijld naar de plaats van het misdrijf begeven, doch tot dusver is alle nasporing van de daders zonder gevolg gebleven. Het is te wenschen, dat een ieder, die eenige inlichting te dezer zake zou kunnen geven, daarvan onverwijld mededeeling doe aan den burgemeester zijner woonplaats, en dat door de waakzaamheid der policie en het geregeld houden van nachtwachten, de herhaling van dergelijke misdaden worde voorkomen.

— De aankoop van rijpaarden, bestemd voor de regementen lansiers en dragonders, is thans weder ten einde geloopen. Dingsdag zijn aangeboden 23, waarvan 14 zijn gekocht, en van de 30, welke Woensdag zijn aangebragt, zijn 18 aangekocht; — alzoo zijn in drie dagen 81 aangeboden, en 48 aangekocht.

— De najaarsmarkt van horenvee, welke alhier thans gehouden wordt, is den afgeloopen Dingsdag aanzienlijk bezocht geweest. Daardoor zijn de prijzen eenigzins gedaald, evenwel nog zonder aftrek. — Het vette vee werd verkocht voor 15, 16 a 17 cents de 5 ons.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

ONDERDENDAM, 6 November.

Heden avond heeft te Groningen, ten huize van den logementhouder VAN DER LAAN, eene bijeenkomst plaats gehad van kiesbevoegden uit het 2de, 3de en 4de kiesdistrict, uitmakende de kiesdistricten ten platten lande dezer provincie, ten einde onderling te beraadslagen over de voorbereidende maatregelen voor de aanstaande gewigtige verkiezingen van leden voor de Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal. Door de aanwezige 62 kiesbevoegden is de leiding dezer bijeenkomst opgedragen aan de heeren mr. R. T. MEES, te Appingedam, als voorzitter, en mr. A. J. VAN ROIJEN, te Onderdendam, als secretaris. Verder is een voorloopig centraal comité benoemd van 3 kiesbevoegden uit elk district, alsmede voorloopige districts-comité's in de districten zelve, en is het voorloopig centraal comité verzocht, ter voorkoming der onzekerheid, welke personen zoo tot kandidaten der Eerste als tot leden voor de Tweede Kamer der Staten Generaal in aanmerking wenschen te komen, in de beide dagbladen dezer provincie eene uitnoodiging te plaatsen, gelijk geschiedt bij deze, om zich schriftelijk vóór den 13den November aanstaande aan te geven, dat zij zich disponibel stellen tot kandidaten der Eerste of tot leden der Tweede Kamer, en wel voor het

2de kiesdistrict, Onderdendam, bij de heeren G. REINDERS, te Warffum; K. K. DE WAARD, te Grijpskerk, en mr. A. J. VAN ROIJEN, te Onderdendam.

3de kiesdistrict, Appingedam, bij de heeren mr. R. T. MEES, te Appingedam; W. WAALKENS, te Nieuwolda, en M. P. WENNIGER, te Loppersum.

4de kiesdistrict, Winschoten, bij de heeren mr. H. J. ENGELKENS, te Winschoten; J. F. ZIJLKER, te Nieuw-Beerta, en mr. H. J. ENGELKENS, te Wildervank.

Berigten nopens de aanstaande Verkiezingen.

Men wil weten, dat de heer E. W. VAN DAM VAN ISSELT veel kans heeft, te worden gekozen in het VIIIste hoofd-kiesdistrict van Gelderland (Zalt-Bommel); — jhr. mr. D. T. GEVERS VAN ENDEGEEST in het Iste hoofdkiesdistrict van Zuid-Holland (Leiden); — mr. G. W. VERWEY MEJAN, in het IIde hoofd-kiesdistrict dier provincie (Leiderdorp); — en mr. G. H. ANEMAET, in het XIIIde hoofd-kiesdistrict van dat gewest (Brielle).

Men verneemt, dat reeds een groot getal kiezers in het VIde hoofd-kiesdistrict der provincie Zuid-Holland ('s Gravenhage) besloten heeft, jhr. mr. W. BOREEL VAN HOGELANDEN te benoemen tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, en ook de heer mr. P. C. SCHOONEVELD moet in het VIIde hoofd-kiesdistrict (mede 's Gravenhage) vele stemmen op zich vereenigen.

De aandacht tot de keuze van een lid voor de Tweede Kamer vestigt zich te Delft vooral op mr. W. WINTGENS, advokaat te 's Gravenhage.

De te Haarlem aangekondigde voorloopige bijeenkomst heeft den 6den dezer plaats gehad. De aanwezigen constitueerden zich tot eene vergadering, en eene nadere bijeenkomst werd bepaald op aanstaanden Maandag. De heer mr. W. H. VAN VOORST heeft veel kans van benoemd te worden.

Te Zaandam had den 6den insgelijks eene vergadering plaats, onder voorzitterschap van den heer J. DOZIJ. Eene tweede vergadering werd tegen den 20sten bepaald.

Men meldt uit Zutphen, dat de heer E. VAN LÖBEN SELS nog geenszins als kandidaat door eenige vereeniging is aangenomen, maar dat de heeren R. W. TADAMA en VAN ZUYLEN VAN NIJEVELDT VAN DE EHZE, even als hij, zich tot kandidaten voor de Tweede Kamer hebben gesteld.

Den 4den November had te Tiel in het *Hollandsch Koffijhuis* eene voorloopige vergadering plaats van een aantal kiezers dier stad. Er is besloten, eene volgende bijeenkomst te houden, na vooraf gaande openlijke oproeping der kiezers dezer stad.

Door de *Arnhemsche Courant* worden voor de aanstaande verkiezingen in Gelderland voorgesteld en aanbevolen de heeren: V. ROSENTHAL, THORBECKE, STORM, V. GOLTSTEIN, VAN NAGELL-WISCH, VAN NISPEN VAN SEVENAER, VAN NISPEN V. PANNERDEN en mr. J. P. P. V. ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Volgens berigt uit Berlicum, is in eene voorloopige vergadering van kiesgeregtigden als kandidaat voor de Tweede Kamer voorgedragen de heer mr. N. F. SASSEN, advokaat te 's Bosch. De vergadering besloot tot het houden eener nadere bijeenkomst.

Te Heusden zijn de kiezers door den heer J. A. GERLACH, JR., opgeroepen, ten einde zich met hem nopens de te doene keuzen te verstaan, om alzoo eene gedreigde versnippering der stemmen te beletten.

Te Tilburg is eene vergadering van kiezers belegd, waar men den heer MUTSAERS, die in dat district de meeste stemmen schijnt te hebben, tot lid der Tweede Kamer zal voorstellen.

Voor het kiesdistrict Goes wordt door het dagblad dier stad de heer mr. J. J. VAN DEINSE, lid der arrondissementsregtbank; — en voor het district Deventer, door de *Kaleidoskoop*, de heer mr. T. W. VAN MARLE als kandidaat voor de Tweede Kamer aanbevolen.

De *Nederlander* stelt den voormaligen minister van *Zuylen van Nijevelt* als kandidaat voor de Eerste Kamer voor. „ Ziedaar," — zoo eindigt het blad zijn aanbevelend artikel, — „ ziedaar den practischen Staatsman, dien wij veilig en zonder „ schroom voor teleurstelling, als Lid der Eerste Kamer durven „ noemen en aanbevelen."

In het kiesdistrict Zwolle, buiten de stad, heeft de keus tot lid der Tweede Kamer zich gevestigd op den heer J. Zeehuisen, lid der Staten [en grondvester van het vrijzinnige dagblad *Overijssel*, waarvoor hij zich zeer groote opofferingen heeft getroost].

Volgens een gerucht, zou de heer Sonsbeeck (Staatsraad in gewone dienst) voor Twenthe de kandidaat zijn der Eerste Kamer.

Den 4 November, 's avonds, had te Kampen de aangekondigde vergadering van stemgeregtigden plaats. Er waren ongeveer 150 bevoegde ingezetenen opgekomen, die eenparig de leiding der vergadering opdroegen aan jonkh. mr. H. A. Wttewaall van Stoetwegen. Er werden door onderscheidene aanwezigen een viertal personen tot kandidaten voorgedragen, en daaruit de heer A. J. Duijmaer van Twist te Deventer, lid der Tweede Kamer, bij herhalde acclamatie als zoodanig aangewezen.

Te Assen zijn de kiezers tegen den 9den bijeengeroepen, om zich ten aanzien van de keuze der kandidaten te verstaan.

Men verneemt, dat zich te Venlo mede als kandidaat voor de Tweede Kamer heeft aangemeld de heer P. L. de Lom de Berg, oud-burgemeester dier stad.

De Tijd zegt, dat te Dokkum gedomicilieërde Duitschers aan den Raad der stad verzocht hebben, ook op de lijst der bevoegde kiezers te worden geplaatst. [Te Sneek en Bolsward zouden zij als zoodanig toegelaten zijn.]

Vroeger is melding gemaakt van een ontwerp, om de Noorden de Oostzee te verbinden door een' spoorweg, loopende van Harlingen over de Hannoversche grenzen met een' zijtak over Assen naar Utrecht. Op de aanvrage om voorloopige concessie daartoe, van den hr. Castillon du Portail, is dezer dagen door onze Regering geantwoord: dat zij van de pogingen tot daarstelling van zoodanig belangrijk werk met welgevallen heeft kennis genomen, en bereid zal worden gevonden daartoe concessie te geven, als nml. de rigting, daaraan te geven, hare goedkeuring zal kunnen wegdragen en haar voldoende waarborgen voor de behoorlijke en volledige uitvoering der concessie binnen een' bepaalden tijd worden geleverd en zij inmiddels niet anders over dat onderwerp zal hebben beschikt. (*Dr. Ct.*)

In het jongste nommer van den *Volksvriend* wordt medegedeeld, dat uit het jaarlijksch verslag van den toestand en de verrigtingen der Nederl. vereenigingen tot afschaffing van den sterken drank, blijkt, dat er thans niet ééne provincie in het vaderland gevonden wordt, waar zij zich niet gevestigd heeft, en dat zij in Junij jl. 19 afdeelingen en 148 correspondenten telde, in 130 steden of dorpen. Het getal leden in deze onderscheidene plaatsen bedroeg ongeveer 3900, dat is 12 á 1300 meer dan in 1847.

Sedert de chloroforme als bedwelmend middel is aangewend, is bij nader onderzoek gebleken, dat zij eene groote verwantschap met de warmte bezit, deze snel aanneemt, en daarna in damp overgaande, zich op eene geweldige wijze uitzet. Al spoedig heeft men begrepen, dat die eigenschap der chloroforme welligt kon strekken, om dezelve aan te wenden als beweegkracht, en, na een aantal proeven, is het gebleken, dat dit inderdaad het geval is. Uit de proeven, op den 10den September jl. in de werkplaats van den heer *Charles Beslay* te Parijs, in welke stoom- en andere werktuigen worden vervaardigd, onder het bestuur van den marine-officier *Lafond*, daarmede genomen, is gebleken, dat het aanwenden der chloroforme als beweegkracht tot hoogstbelangrijke uitkomsten kan leiden, en vooral zal kunnen strekken tot besparing van brandstof.

De proeven zijn in de werkplaats van den heer *Beslay* genomen met eene dubbele stoommachine, genoemd *machine double à condènsation par contact;* in alles gelijk aan de stoomwerktuigen, welke door dien gunstig bekenden fabrikant worden geleverd voor zeestoombooten. Even als alle dubbele machines, was het thans gebezigde stoomwerktuig te zamengesteld uit twee stoomcilinders, bestemd om den waterdamp te ontvangen, en waarin de zuigers werden bewogen; voorts uit eene vergaarbuis, waarin de stoom werd geleid, om van daar naar den eersten stoomcilinder te worden overgebragt; — eindelijk uit een toestel, bestaande uit een ijzeren cilinder van eene bijzondere, vrij zamengestelde inrigting, waarin koperen buizen waren gebragt, in welke de chloroforme opgenomen was.

Uit de verdere beschrijving van het gebezigde werktuig blijkt, dat de stoom uit de vergaderbuis eerst wordt geleid in den eersten stoom-cilinder en in dezen den zuiger in beweging brengt. Nadat de stoom zijne werking in dezen cilinder heeft volbragt, wordt hij door eene buis overgevoerd in den ijzeren cilinder, welke de koperen buizen met chloroforme bevat. De warmte van den stoom wordt dadelijk door de chloroforme in de buizen opgenomen, en er heeft eene onmiddellijke condensatie van den stoom in die ijzeren buis plaats. Te gelijker tijd echter gaat de chloroforme tot damp over; zij zet zich op eene geweldige wijze in de koperen buizen uit, en wordt van daar geleid onder den zuiger in den tweeden stoom-cylinder, welken zij in beweging brengt. — Uit deze oppervlakkige mededeeling blijkt alzoo, dat de chloroforme tweeledig werkt, namelijk: eerst als middel tot het condenseren van den waterdamp; daarna als dadelijke beweegkracht. Het voordeel, 't welk het gebruik der chloroforme aanbrengt, bestaat daarin, dat, terwijl vroeger brandstof werd gevorderd tot het in beweging brengen der twee cilinders, thans de warmte, die toereikende is, om den zuiger in den eersten cilinder in beweging te brengen, tevens dient, om ook den zuiger in den tweeden te bewegen.

Doch de genomene proeven hebben nog tot de hoogst belangrijke ontdekking geleid, dat het stoomwerktuig, met de aanwending der chloroforme, eene veel grootere kracht verkrijgt. De machine van den heer *Beslay* was aangelegd op 20 paardenkrachten, en elke cilinder werd op ongeveer 10 paardenkrachten berekend; beide de cilinders waren van gelijke middellijn, en de ruimte, in welke de beide zuigers werden bewogen, was juist even groot. Tot aller verwondering is het echter gebleken, dat de eerste cilinder, welke den stoom ontving, eene kracht uitoefende van $9\frac{48}{100}$ paardenkracht; terwijl die, welke door den chloroforme-damp werd gevoed, met eene kracht werkte, gelijk staande aan niet minder dan $14\frac{82}{100}$ paardenkrachten.

De verslaggever, de bekende Fransche ingenieur *Eugène Karr*, vermeldt, dat de heer *Dumas*, wiens oordeel gewisselijk van groot belang moet worden aangemerkt, zich onder andere deskundigen zeer gunstig over de toepassing der chloroforme als beweegkracht heeft uitgelaten. De genoemde ingenieur meent echter, dat de zaak nog niet rijp is, om thans reeds algemeen te worden aangewend, en dat het in de eerste en voornaamste plaats noodig is, om naar middelen om te zien, tot het bereiden van de chloroforme op eene groote schaal, opdat de prijs dier stof, welke thans zeer hoog is, en nog slechts in scheikundige laboratoria wordt bereid, aanmerkelijk zal kunnen worden verminderd. De chloroforme wordt, wel is waar, na hare werking in den tweeden cilinder te hebben volbragt, zelve ook gecondenseerd en keert terug in den ijzeren cilinder, waarvan zij is uitgegaan, doch er heeft altijd eenig verlies plaats en zij schijnt bij het gebruik eenigermate in hoedanigheid en daardoor in kracht te verliezen. — Eindelijk meent de heer *Karr*, dat het wel waardig is, om naauwkeurig te worden nagegaan, of de dampen der chloroforme, die altijd in meerdere of mindere mate ontsnappen, en zich in het vertrek verbreiden, nadeelig kunnen werken op de gezondheid der arbeiders, die met het bestuur van het stoomwerktuig zijn belast.

De navolgende kwestie, welke, bij derzelver behandeling, niet zelden de lachspieren van het auditorium in beweging bragt, was dezer dagen aan de decisie der arrond.-regtbank te Amsterdam onderworpen.

Een oom had, bij dezelfs met den dood bekrachtigd testament, aan eene zijner nichtjes een legaat besproken, onder de voorwaarden, dat de uitkeering niet zoude plaats hebben, dan nadat zij zoude gehuwd zijn en tevens den ouderdom van 25 jaren hebben bereikt, terwijl bij ongehuwd overlijden, of zoo zij niet *in alle eer en deugd* gehuwd was, het legaat verviel. Het nichtje, op 26jarigen ouderdom gehuwd, vorderde de uitkeering van het legaat, doch, dewijl het bleek dat bij haar huwelijk tevens een kind was gewettigd, waarvan zij, buiten echt, bevallen was, werd die uitkeering door de executeuren geweigerd, op grond dat zij niet *in alle eer en deugd* zoude zijn gehuwd. Een ander gaf aanleiding, dat de legatarisse de tusschenkomst van den regter inriep, welke, daar voorwaarden omtrent den ouderdom en het huwelijk waren vervuld, alleen de teedere vraag te beslissen had: „Of de legatarisse kon worden geacht gehuwd te zijn *in alle eer en deugd?*"

De regtbank beantwoordde deze vraag *ontkennend* bij een vonnis, hoofdzakelijk luidende als volgt:

„Dat de testateur met de bewuste clausule niet alleen „*het huwelijk* kan bedoeld hebben, als zijnde *eer en deugd* „daarvan de corrollaria, dewijl het huwelijk, hoezeer soms „verkeerd of ontijdig, *per se* altijd eene *eerbare* daad is; — „dat *getrouwd in eer en deugd*, niet kan beteekenen *wettig* „getrouwd, vermits een *onwettig* huwelijk geen *huwelijk* is, „enz.; — maar dat de erflater met gemelde clausule moet „geacht worden te hebben bedoeld het aangaan van een „huwelijk door de legatarisse, *in het volle bezit zijnde harer* „*vrouwelijke eer en deugd*; — en dat, ofschoon door de wet„tiging de op het natuurlijk kind klevende smet uitgewischt, „en de legatarisse, door het opgevolgde huwelijk, tot echte „vrouw verheven was, zij evenwel niet kon gezegd worden „te verkeeren *in het volle bezit van hare eer en deugd*, „waartoe, bij eene vrouw althans, haar maagdelijke staat „en onschuld behoort."

Hetgene het pikante dezer zaak verhoogde, was, dat de eischeres de behandeling derzelve in persoon bijwoonde.

Laatste berigten nopens de verbreiding der Cholera.

BUITENLAND.

Londen, 4 November. Het getal der gisteren aangegeven Cholera-gevallen in deze hoofdstad bedroeg slechts 11; — sedert het uitbreken dier ziekte heeft het 183 beloopen, en zijn 92 der aangetaste personen overleden en 40 hersteld.

— De aartsbisschop van *Canterbury* heeft, bij het wederverschijnen van de Cholera, het houden van gebeden uit de liturgie, tot afsmeeking van Gods genade bij ziekteplagen, uitgeschreven.

— Te Edimburg, Newhaven en Leith waren den 2den dezer, van de 332 door de Cholera aangetaste personen, nog 98 onder behandeling; terwijl 188 overleden en 46 hersteld zijn.

Berlijn, 4 November. Gisteren zijn slechts nog 7 Cholera-zieken aangegeven. Het geheele getal zieken tot nu toe bedraagt 2360; overleden 1517; hersteld 686; in behandeling 157.

Posen, 2 November. De Cholera is hier weder hevig toegenomen.

NEDERLAND.

Groningen, 9 November. Tot en met Maandag, den 6den dezer, waren

	Aangetast.	Hersteld.	Overleden.
als Choleralijders hier aangegeven:	130	28	26
Dingsdag, 7 Nov.	8	0	4
Woensdag, 8 Nov.	5	0	2
Donderdag, 9 Nov.	19	5	6
Totaal tot heden	162	33	78

Dus zijn er nog in behandeling 51.

Sedert de laatste dagen heeft de Cholera zich ook in de gemeenten Leens, Muntendam, Ten Boer en ook weder te Westerbroek (gemeente Hoogezand) geopenbaard.

Amsterdam, 7 November. *Opgaaf van de Cholera-lijders.*

Van den 4den tot en met den 6den November zijn hier aangegeven 15, en overleden 3;

Waarvan in het Cholera-hospitaal zijn opgenomen 10; overleden 2, en uitgegaan 4; —

Zoodat van den 7den October tot en met den 6den Nov. zijn aangegeven 168, en overleden 87; —

Waarvan in het Cholera-hospitaal zijn opgenomen 76, overleden 38, en uitgegaan 24; —

Zoodat er 14 aldaar onder verpleging zijn gebleven.

Namens de Pl. Comm. van Gen. Toevoorzigt,
J. A. KOOL, *Secretaris.*

Rotterdam, 8 November. Bij de sub-commissie voor de Aziatische Cholera zijn de volgende opgaven gedaan:

	Getal lijd.	Overl.	Herst.
Tot den 31 Oct.	103	46	2
Bijgekomen op den 1sten Nov.	34	19	2
„ „ „ 2den „	46	23	1
„ „ „ 3den „	39	22	0
„ „ „ 4den „	35	18	4
„ „ „ 5den „	41	29	7
„ „ „ 6den „	43	29	11
Totaal	341	186	27

Dus in behandeling gebleven 128.

Utrecht, 5 November. *Berigten omtrent de Cholera alhier, volgens daarvan gehouden register bij de Stedelijke Commissie in zake der Cholera:*

De ziekte is hier het eerst opgemerkt den 24sten October 1848. — Sedert dien tijd zijn achtereenvolgend aangetast: 15 personen, waaronder 4 volwassenen en 11 kinderen. — Daarvan zijn overleden: 7 personen, 2 volwassenen en 5 kinderen. — Hersteld 2 kinderen. — Blijven in behandeling 6, n.l. 2 volwassenen en 4 kinderen.

Van den 7den. Sedert den 5den November jl. zijn hier door de Cholera aangetast 6 personen, waaronder 3 volwassenen en 3 kinderen. — Overleden 1, en de overigen onder behandeling.

Gorinchem, 4 November. Eergisteren in den namiddag is de hofmeester van de stoomboot *de Merwede*, op de reis van Rotterdam, hier met de Cholera behebt aangekomen, en is daaraan gisteren avond omstreeks acht uur overleden. Dit is dus de tweede, die hier aan die ziekte bezweken is; doch beide waren dien eigen dag van elders hier gearriveerd.

Assen, 5 November. Een persoon te Gasselter Nijveenschen Mond is aan de Cholera overleden. Dit is evenwel het eenige Cholera-geval, waarvan wij tot nu toe in deze provincie vernomen hebben.

In eenige dagbladen leest men thans de volgende aankondiging: „De Aziatische Cholera, hare kenteekenen, *Homöopatische* genezing en voorbehoeding, door J. G. Lee, praktiserend genees-, heel- en verloskundige te *Overschie*. — De voorbehoedmiddelen, welke, *naar de getuigenis en ondervinding van voorname* Homöopatische *Geneesheeren*, de doelbetrekking hebben, om de individuële dispositie tot de Cholera op te heffen en welker bestanddeelen in het werkje worden openbaar gemaakt, zijn reeds verkrijgbaar bij de Apothekers Blankenbijl en van der Mijle, te *Dordrecht;* A. P. Milius, te *Utrecht;* P. L. Denier van der Gon, te *Vlaardingen;* A. C. Luchtmans, te *Rotterdam;* A. Roest, Droogist aldaar, en bij den schrijver. — In het bovenstaande werkje wordt door statistieke opgaven bewezen, dat bij *Homöopatische* behandeling slechts 5 tot 10 van de 100 lijders zijn gestorven."

Het zal niet noodig zijn, den lezer opmerkzaam te maken op de reeds duizendmaal van elders bekende waarheid, dat, hoe de menschheid ook moge vooruitgaan in verstand en beschaving, en de wetenschap in ontwikkeling, — er toch nog altijd menschen zijn, die iets onzinnigs vertellen, en nog andere, die het zullen willen aanhooren of lezen, — of die, wat nog erger is, het zelfs wel zullen beproeven!

Het kan onzes inziens niet onbelangrijk worden geacht, door de inzage van onderstaande tabel, zich nog eens te herinneren aan de Aziatische Cholera, die in den zomer en het najaar van 1832 bijna alle gemeenten in Nederland met hare ellende heeft getroffen.

Deze tabel wijst aan het aantal der tot op den 27sten November 1832 door de Cholera aangetasten en overledenen, in de verschillende provinciën van Nederland, op welken dag in geheel ons vaderland nog 62 lijders in behandeling waren, die wel meest allen hersteld zullen zijn, doch niet zijn begrepen in de tabel.

De bevolking, in de tabel opgegeven, is volgens het jaarboekje van den wiskundige Lobatto over hetzelfde jaar.

PROVINCIEN.	BEVOLKING.	AANGETAST.	OVERLEDEN.	PER 1000 ZIELEN. Aangetast.	PER 1000 ZIELEN. Overleden.
Noord-Braband	349289	246	137	0.70	0.39
Gelderland	312897	80	45	0.26	0.14
Noord-Holland	417458	1762	917	4.22	2.20
Zuid-Holland	448608	5628	2618	11.61	5.40
Zeeland	137194	16	11	0.12	0.08
Utrecht	131835	1149	498	8.72	3.78
Vriesland	207425	190	88	0.92	0.42
Overijssel	180495	478	222	2.65	1.23
Groningen	159321	565	246	3.55	1.54
Drenthe	64028	86	31	1.34	0.48
Totaal	2444550	10200	4813	4.17	1.97

Eene belangrijke opmerking is hierbij in 1832 gemaakt, n.l. dat, hoe men van algemeen bestuurs-wege, van land- en waterzijden, de toen naderende ziekte ook te keer ging, en daartoe allerlei verordeningen in het werk stelde, de eerste lijder, met name Leendert Evertsz Knoester, een stuurman van een visschersvaartuig, op den laten avond van den 24sten Junij 1832, te Scheveningen werd aangebragt, zonder dat men wist, op welke wijze deze man besmet [?!] was geworden.

Leeuwarden, 3 Nov. 1848. K.

(*Prov. Friesche Cour.*)

(*Ingezonden.*)

De geschiedenis van de „Scheikundig onderzochte Levertraan" VAN Dr. DE JONGH, te 's Hage.

Onder het Geneeskundig publiek is de fameuse geschiedenis van deze spekulatie reeds meer dan genoeg bekend; en voor dát publiek zoude het geheel overtollig zijn, nu nog nader daarop te willen terug komen.

Maar er is ook nog een ander publiek, en dit is dat der gebruikers, hetwelk eveneens groot belang heeft, om met deze aangelegenheid wat nader bekend te worden; niet alleen, opdat ook dát publiek wete, wat er soms zoo al op rekening der wetenschap en der humaniteit ten onzent wordt uitgevoerd, maar ook — en niet het laatst — opdat het zich niet verder late verleiden, om voor het twee- of drievoudige geld enkelvoudige waar te koopen, en opdat het niet langer in den waan blijve verkeeren, dat een stout uitgehangen en aanlokkend uithangbord altijd zekerheid geeft, dat het *in* den winkel overeenkomstig de belofte toegaat.

Om nu den lezer in de gelegenheid te stellen, de zaak kort en (voor zijne behoefte) toch volledig genoeg te leeren kennen, dunkt het ons het best, het volgende over te nemen uit een stuk, dat door de Redactie der *Geneeskundige Courant* daarover geplaatst is, in haar blad van den 27sten Augustus l.l., *Bijvoegsel.*

Voorbedachtelijk voeren wij niets aan noch van hetgene Prof. G. J. Mulder, de ontsteker van het licht in deze duisternis, noch van hetgene Dr. de Jongh, om zijne zaak te redden, tegen zijnen krachtigen en zoo roemvol bekenden beschuldiger in deze zaak hebben geschreven. Wij kiezen, voor ons tegenwoordig doel, liever de woorden van eenen Derde, en die geheel naar waarheid de zaak heeft uiteen gezet.

De voornaamste bezwaren der *Geneesk. Courant*, tegen de handelwijze van den heer de Jongh, komen hierop neder:

„1). *Dat hij zelf de debitant is van dit handelsartikel.* Wij koesteren voor den rang van med. doctor eene te hooge achting, dan dat wij daarmede het denkbeeld van koopman vereenigbaar achten. Op het eene uur toch het brein te moeten scherpen bij een ingewikkeld ziektegeval, en op het andere eene versche ton levertraan te moeten aftappen; op het ééne uur de dankbare uitboezemingen te hooren van eenen herstelden kranke, en op het andere de onbeschofte verwijtingen van eenen gemeenen depôthouder over de vertraagde toezending van nieuwen voorraad; van daag den regter te moeten voorlichten in een oordeel over eene bagane misdaad, morgen in dezelfde zaal als eischer te moeten optreden tegen den haveloozen en slecht betalenden houder van een traandepôt; heden het vertrouwen te winnen van wigtigen en grooten, morgen zich (door een' kunstgenoot, zie *Geneesk. Courant* 1ste jaargang, No. 12, bijvoegsel) met vreemde baatzuchtigen te hooren gelijk stellen, die hunne voor alle kwalen passende middelen den onkundigen aanbevelen, — neen, die dubbelzinnige houding moge al eene wijl aan den boezem van den eenen of anderen hartstogt gevoedsterd worden, éénmaal zal zij zich zelve oplossen in handel of wetenschap; de heer de Jongh zal òf zijn' geheelen naam, óf den titel van doctor eenmaal zelf van de etiquettes wisschen!

„2). *Dat hij zijne levertraan* „scheikundig onderzochte" *noemt*. Een zaakkundige moge er al genoegen mede nemen, dat met dit scheikundig onderzoek bedoeld wordt de nasporing van de aanwezigheid van *jodium* en *phosphor*, maar geenszins van het *werkzaam bestanddeel* der levertraan; het publiek nogtans verstaat onder „scheikundig onderzocht" wel degelijk, dat deze levertraan de waarachtig geneeskrachtige is en dat zij niet alleen *jodium* en *phosphor*, maar tevens de zestien overige bestanddeelen bevat, die de heer de Jongh in zijn om het fleschje gewonden berigt opgeeft. Had de heer de Jongh zijne levertraan genoemd *echte*, *zuivere*, *onvervalschte*, zelfs *patent-levertraan*, — wij zouden er niets tegen gehad hebben, — scheikundig onderzocht echter zouden wij hem steeds tegenspreken, indien hij dit niet meermalen zelf gedaan had.

„3). *Dat de heer* de Jongh *aan het publiek voorschriften geeft, in welke ziekten de traan gebruikt moet worden.* Hoe dikwijls toch hebben bekwame mannen het nadeel niet aangetoond, dat er in gelegen is, wanneer men de toepassing van een geneesmiddel aan den leek overlaat; hoe vaak zal de Jongh het zelf niet ondervonden hebben, welk een erbarmelijk misbruik er doorgaans van dat zelfdocteren gemaakt wordt, en hoe menigwerf moet men de aanprijzing van die zoogenoemde universele middelen niet beschreijen, waarmede vreemdelingen onze landgenooten om den tuin leiden!

„4). *Dat de prijs der traan tot eene ongeoorloofde hoogte is opgevoerd.* Vijfentachtig cents voor twaalf medicinale oncen levertraan! Is dat niet schromelijk? Is dat niet ongehoord? Kan zij zoodoende ooit een volksmiddel worden? Zou diezelfde hoeveelheid, na aftrek van *alle* onkosten, den heer de Jongh wel 30 centen kosten? Het is mogelijk, maar *wij* gelooven het niet.

„5). *Dat deze traan op eene onbetwistbaar kwakzalverachtige wijze wordt aan den man gebragt.* In de eerste plaats bevat het halve fleschje, waarin de traan wordt afgeleverd, een kurkbedeksel van bladtin (even als men dit op fleschen met Engelsch zuur, poederchocolade, enz. ziet), waarop men de woorden vindt „*levertraan van Dr.* de Jongh," een wapen omgevende, waarop een vischje staat uitgeteekend, dat den *Gadus Morrhua* moet verbeelden, maar eigenlijk meer van een' spiering (om een' kabeljaauw te vangen) heeft. Behalve dit zegel, bevat het fleschje nog een etiquet, waarop dorche-levertraan staat, benevens de geïncrimineerde woorden „*Scheikundig onderzocht door Dr.* de Jongh", en alsof dit nog geene kenteekenen van echtheid genoeg waren, vinden wij op hetzelfde etiquet nog een afdruksel van het kurkzegel, en daar tegenover in facsimilé ten vierdenmale den naam des Heeren de Jongh. Thans ontwikkelen wij het om de flesch gewonden berigt, en lezen al dadelijk: Zilveren medaille van Z. M. den Koning der Nederlanden (even als op de kartonnen doozen van *Deventer*) en Groote gouden rijksmedaille van den Koning der Belgen (rommedommedom!), vervolgens eene opgave der werken, die de heer de Jongh over dit onderwerp geschreven heeft, de vermelding van de reis naar *Bergen*, de ziekten, waartegen de levertraan moet worden aangewend, in oneindige verscheidenheden bestaande van dezelfde grondziekte, de aanwendingswijze van dit middel, door eene rijpe ervaring van den leverancier bevestigd, en eindelijk eene analyse van den heer de Jongh van deze olie, waarbij men te weten komt, dat de *gaduine* door den heer de Jongh aldus genoemd en ontdekt is. Zevenmaal komt zijn naam, in dit berigt, nog in een schitterend licht voor, dat is met het fleschje zamen elfmaal, en dat voor 85 cents!

„Nu zal de heer de Jongh ons wijzen (immers hij wijst het publiek er op) op de namen van Suerman, Schroeder van der Kolk, enz., die hem hunne waarnemingen met de levertraan mededeelden, en wier namen, met zoovele andere vaderlandsche geleerden, insgelijks op het berigt pronken. Dit moge in de oogen van het onwetend publiek al eene groote waarde bijzetten aan den handel en aan den persoon van den heer de Jongh; wij echter hechten meer aan het oud gezegde: *non numerandae sed perpendendae sunt opiniones.* Vervolgens zal men ons tegenvoeren, dat ons Gouvernement, ten blijke van diens goedkeuring, den heer de Jongh met de zilveren medaille beschonk. Maar in datzelfde *Nederland*, waar hem die eer te beurt viel, staat een groot geleerde, [Prof. G, J. Mulder, te Utrecht] een in de wetenschap en in het maatschappelijk leven hoog aangeschreven man, wiens bekende diensten door den Staat meermalen en bij herhaling erkend en beloond werden, openlijk tegen hem op en verwijt hem zijn verkeerd gedrag in de zaak der levertraan; terwijl het geneeskundig publiek van datzelfde *Nederland*, reeds walgende van de blufferige artikels in couranten en tijdschriften, met verontwaardiging eenen handel gadeslaat, die op zulke onedele spekulatie's gebouwd is.

„Eindelijk zal men ons wijzen op de schitterende belooning, die den heer de Jongh, van wege den Koning der Belgen, ten deel viel. Maar in dat zelfde *België*, waar hem van wege den Koning de gouden rijks-medaille geschonken werd, weigert de *koninklijke* akademie de medecine hem op de lijst der kandidaten voor het corresponderend lidmaatschap te plaatsen. (Zie: *Le nouvelliste medical Belge*, 9 April 1848); terwijl door den heer Craninckx, die over het werk des heeren de Jongh een rapport moest uitbrengen, gezegd werd, dit te doen *avec une sansfaçon a la charivari*, en de heer Guislain zeide, nadat de heer Devreux voorgesteld had, dat men, ten opzigte van het genoemde verbaal, tot de orde van den dag zoude overgaan, *qu' il faut être sobre de pareille distinction* (het corresponderend lidmaatschap) *et ne pas la prodiguer comme* M. de Jongh *voudrait voir prodiguer l'huile de foie de morue au genre humain.* — Wat zegt dus het welgevallen van een vorst, als de natie er niet in deelt!

„Wij hebben ten slotte slechts éénen wensch: óf dat de heer de Jongh zich uitsluitend bij zijnen handel in levertraan bepale, en den geëerbiedig den naam van arts niet in zijne speculatie menge, óf dat hij van dien handel afstand doe, en in den kring zijner ambtsbroeders terug keere. Toe te geven aan de algemeene opinie is geene schande, en grovelijk zouden wij ons moeten vergissen, indien wij, in de bovenstaande regelen, van deze opinie niet de waarachtige tolk geweest waren."

Te Groningen, bij C. M. van Bolhuis Ho[illegible]